

V. KONIUNKTURA W BUDOWNICTWIE

1. Omówienie wyników

1. W IV kwartale 2018 roku ogólny wskaźnik koniunktury w budownictwie (IRGCON) przyjął wartość -2,0 pkt, niższą o 26 punktów od wartości z poprzedniego kwartału, a zarazem niższą o 10,5 pkt niż w IV kwartale ubiegłego roku. Wartość wskaźnika spadła poniżej długookresowej średniej, a trwająca od roku tendencja spadkowa jest bardzo wyraźna.

Bieżący kwartał jest kolejnym okresem gorszej sytuacji firm prywatnych niż przedsiębiorstw publicznych. Wskaźniki koniunktury dla sektora prywatnego i publicznego wynoszą odpowiednio: -3,8 i 7,9 pkt. Podobnie jak w poprzednim kwartale najwyższą wartość wskaźnika zanotowano dla przedsiębiorstw państwowych.

Nie zmniejsza się silne zróżnicowanie koniunktury w układzie regionalnym – różnica między najwyższą a najniższą wartością wskaźnika przekracza obecnie 36 punktów. Najwyższe wartości IRGCON przyjął dla regionów: północnego i południowego (odpowiednio równe 7,3 i 6,8 pkt), a najniższą dla regionu centralnego (-29 pkt).

Szczególnie duży roczny spadek wartości wskaźnika koniunktury zanotowano dla zakładów wykonujących prace związane ze wznoszeniem budynków (PKD 41). Obecnie jest ona ujemna i wynosi -4,4 pkt (20,7 pkt przed rokiem).

2. W porównaniu do IV kwartału ubiegłego roku wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji w sektorze prywatnym obniżyła się o 16 pkt, w publicznym natomiast nastąpił wzrost o 17,5 pkt. Wartość salda ogółem zmniejszyła się w ciągu kwartału o 24,6 pkt i jest niższa niż przed rokiem o 10,9 pkt. Najwyższą wartość, równą 60 pkt, saldo przyjęło dla przedsiębiorstw państwowych. Wysoką produkcję (28,2 pkt) utrzymują również zakłady zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (PKD 42). Prognozy dot. produkcji w I kwartale 2019 roku są zdecydowanie mniej optymistyczne od obecnych wyników. Wartość salda prognostycznego w ujęciu ogółem wynosi -39,6 pkt, dla sektora prywatnego -37,9 pkt, publicznego zaś -48,3 pkt.

3. Obecna wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień ogółem wynosi 23 pkt i jest niższa niż w III kwartale o 17,2 pkt, a od wartości sprzed roku o 5,0 pkt. Dla sektora prywatnego jest równa 18,8 pkt (spadek w ujęciu zarówno kwartalnym jak i rocznym), a publicznego 45,1 (spadek w ciągu kwartału, lecz wzrost w porównaniu z IV kwartałem 2017 r.). Podobnie jak poprzednio, wysoką wartość salda odnotowano dla przedsiębiorstw państwowych (85,7 pkt), a najniższą dla zakładów zatrudniających powyżej 100 osób (2,5 pkt). Warto zwrócić uwagę, że w IV kwartale 2017 roku wartość salda dla tej grupy wynosiła 51 pkt, a prognoza na IV kwartał 2018 r. miała wysoką wartość, 39,5 pkt. Przewidywania dotyczące zamówień w przyszłym kwartale są bardzo pesymistyczne i pesymizm ten jest powszechny.

Wartość salda dot. zamówień eksportowych również obniżyła się w ciągu kwartału (o 9,5 pkt do wysokości 7,5 pkt) i roku (o 13,5 pkt), jednak prognozy są pomyślne – spodziewany jest nieznaczny wzrost zamówień eksportowych.

4. Od połowy roku 2016 ceny usług budowlanych wykazują tendencję rosnącą. W IV kwartale 2018 r. znaczne podwyżki cen miały miejsce zarówno w dużych jak i mniejszych zakładach, w obu sektorach własnościowych. Wartości salda są wysokie i wynoszą: dla firm prywatnych zatrudniających do 10 pracowników 20,5 pkt, dla zakładów zatrudniających do 20 osób 23,3 pkt, dla zakładów wykonujących prace związane ze wznoszeniem budynków (PKD 41) 46,2 pkt, a dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 100 osób 48,5 pkt. Wartość salda ogółem wynosi 33,7 pkt i w ciągu roku wzrosła o 14,5 pkt. Przewidywany jest spadek tempa wzrostu cen w I kwartale 2019 r.

5. Sytuacja finansowa zakładów budowlanych uległa poprawie – wartość salda wzrosła o 7,0 pkt do poziomu 14,7 pkt. W znacznie lepszej sytuacji są przedsiębiorstwa sektora publicznego, choć akurat one odnotowały pogorszenie się sytuacji finansowej. Podobnie jak w poprzednim kwartale najslabiej oceniają swą sytuację finansową zakłady zatrudniające do 20 osób (wartość salda 4,5 pkt) oraz prywatne mikroprzedsiębiorstwa (3,9 pkt). Firmy z obu sektorów własnościowych spodziewają się znacznego pogorszenia się ich sytuacji finansowej w I kwartale 2019 r. (wartość salda prognostycznego wynosi -15,5 pkt)

6. Od około połowy 2016 roku zatrudnienie w sektorze budowlanym wykazuje słabą tendencję wzrostową. Obecna wartość salda ogółem jest bliska średniej i wynosi 1,6 pkt. Dla sektora prywatnego saldo przyjmuje wartość 1,0 pkt – jest więc bliskie odnotowanemu w IV kwartale 2017 roku – a dla publicznego 4,4 pkt, wyższą niż rok wcześniej o 16,3 pkt. Wartości salda dla pozostałych grup zakładów są również stosunkowo niskie; dla przedsiębiorstw zatrudniających do 20 osób oraz prywatnych mikroprzedsiębiorstw są, odpowiednio, równe: 3,4 pkt oraz 1,3 pkt, a dla zakładów zatrudniających powyżej 100 osób i zakładów zajmujących się wznoszeniem budynków (PKD41) wynoszą, odpowiednio: -11,6 pkt oraz -9,7 pkt.

7. Trudności z zatrudnieniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach nie ustają. Obecnie aż 63,7% zakładów często lub bardzo często boryka się z problemem znalezienia pracowników o wysokich kwalifikacjach. Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników o niskich kwalifikacjach występują w 58,5% zakładów (rok wcześniej 47,7%). Problemy z zatrudnieniem siły roboczej najdotkliwiej odczuwają zakłady zatrudniające do 20 osób.

8. Po optymistycznym trzecim kwartale, kiedy to po raz pierwszy od 2008 roku wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość inwestycji była wyraźnie wyższa od zera (7,9 pkt), saldo ponownie przyjęło ujemną wartość (-1,8 pkt). Najwyższą dodatnią wartość salda odnotowano dla przedsiębiorstw państwowych (40 pkt), a najniższą – tak jak w ubiegłym kwartale – dla zakładów zajmujących się wznoszeniem budynków (-28 pkt). Firmy spodziewają się dalszego spadku wielkości inwestycji w I kwartale 2019 r.

9. Najwyższa wartość salda odpowiedzi na pytanie o wykorzystanie mocy produkcyjnych utrzymuje się w grupie przedsiębiorstw państwowych (37,1 pkt), a najniższa (5,4 pkt) w grupie zakładów sektora prywatnego zatrudniających do 10 pracowników. W ujęciu ogółem wykorzystanie mocy produkcyjnych spadło do poziomu sprzed roku (23,8 pkt). Przewidywany jest znaczny spadek wykorzystania mocy produkcyjnych (o charakterze sezonowym) w nadchodzącym kwartale.

10. Pogorszyły się oceny stanu polskiej gospodarki. Wartość salda wynosi 15,1 pkt. Jest niższa o 11,5 pkt od wartości z poprzedniego badania i o 10,3 pkt od wartości w IV kwartale 2017 roku. Wartości salda są dodatnie dla wszystkich analizowanych grup zakładów, lecz znacznie niższe niż rok wcześniej. Najgorzej ogólną sytuację gospodarczą w Polsce oceniają zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (2,2 pkt). Prognozy dotyczące sytuacji ogólnogospodarczej w nadchodzącym kwartale są znacznie niższe od ocen bieżących. Prognozowana wartość salda wynosi -25,9 pkt.

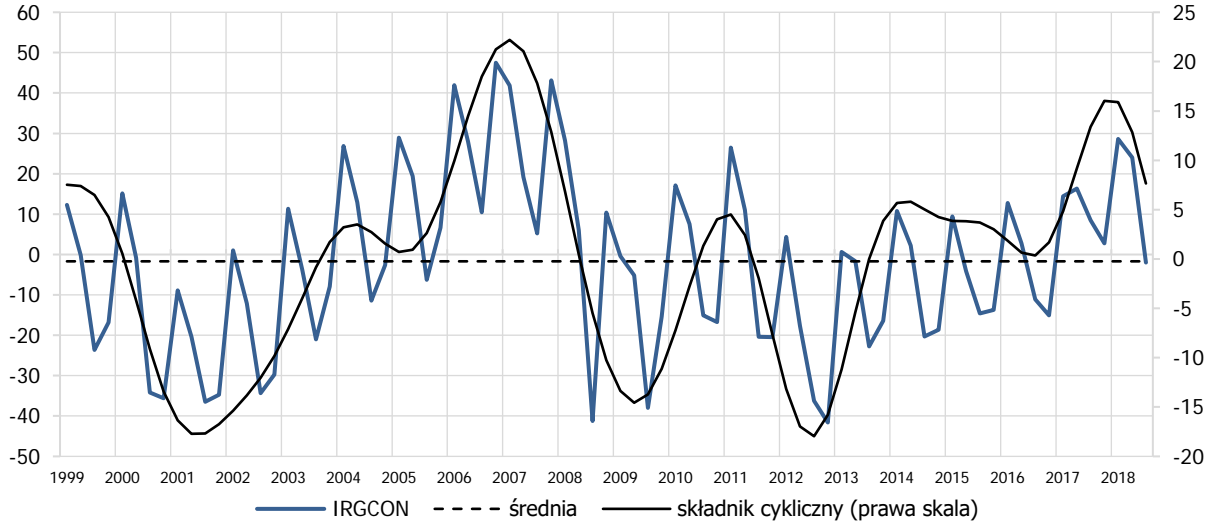
11. Ankietowani oceniają sytuację w budownictwie jeszcze gorzej niż sytuację w całej gospodarce. Wartość salda jest równa 9,0 pkt, dla sektora prywatnego wynosi 7,4 pkt, a publicznego 17,6 pkt. Najgorzej oceniają sytuację w branży zakłady zajmujące się wznoszeniem budynków (-10,2 pkt) oraz zakłady zatrudniające powyżej 100 pracowników (-8,4 pkt). Prognozy rozwoju sytuacji budownictwa w nadchodzącym kwartale są bardzo pesymistyczne. Wartość salda przewidywana jest aż o 42,2 pkt niższa od wartości salda ocen bieżących.

12. Wysokie ceny surowców i materiałów nadal są główną barierą dla rozwoju działalności zakładów budowlanych; wskazuje ją 50,8% ankietowanych (w poprzednim kwartale 49,7%). Na drugim

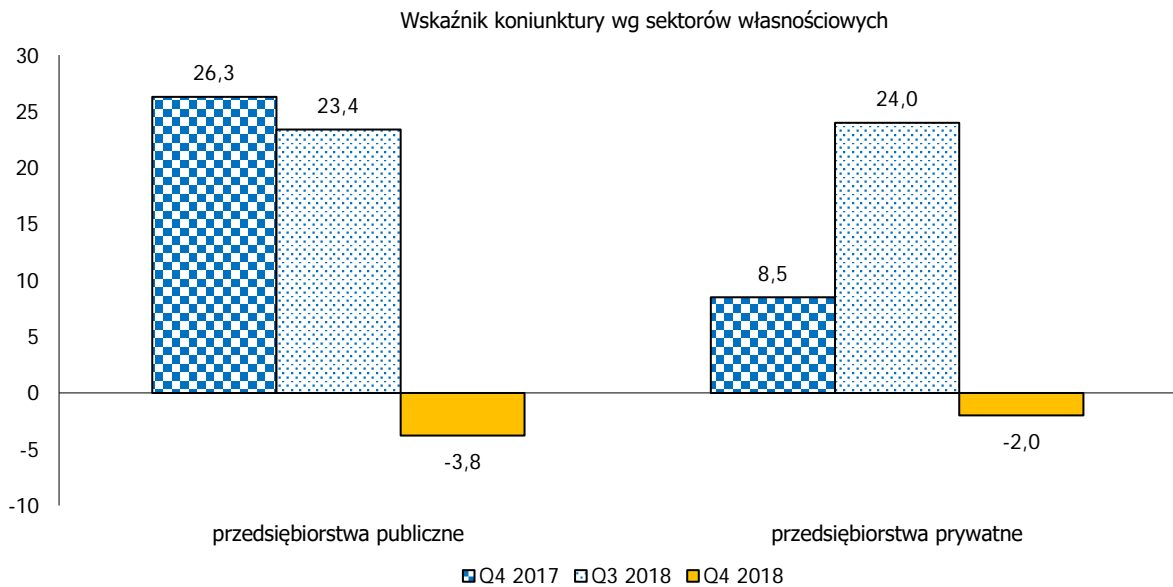
miejscu pod względem uciążliwości barier ankietowani ponownie wymieniają nadmierne obciążenia podatkowe (41,1% zakładów, o 6,5 punktów procentowych mniej niż w poprzednim kwartale). Oba czynniki są bardziej dotkliwe dla firm prywatnych niż dla przedsiębiorstw publicznych. W przypadku pierwszego z nich różnica wynosi aż 16 punktów. W dalszej kolejności firmy wskazują: silną konkurencję wewnątrz gałęzi (36,2%, w poprzednim kwartale 40,1%), niestabilność przepisów prawnych (34,6% vs 37,4%) i zatory płatnicze (30,8% vs 32,1%). Popyt nie jest już problemem ograniczającym aktywność zakładów budowlanych; na barierę popytową wskazuje tylko 10,3% zakładów ogółem. Zakłady budowlane nie przewidują nasilenia się uciążliwości wymienionych barier w nadchodzącym kwartale.

2. Wyniki szczegółowe

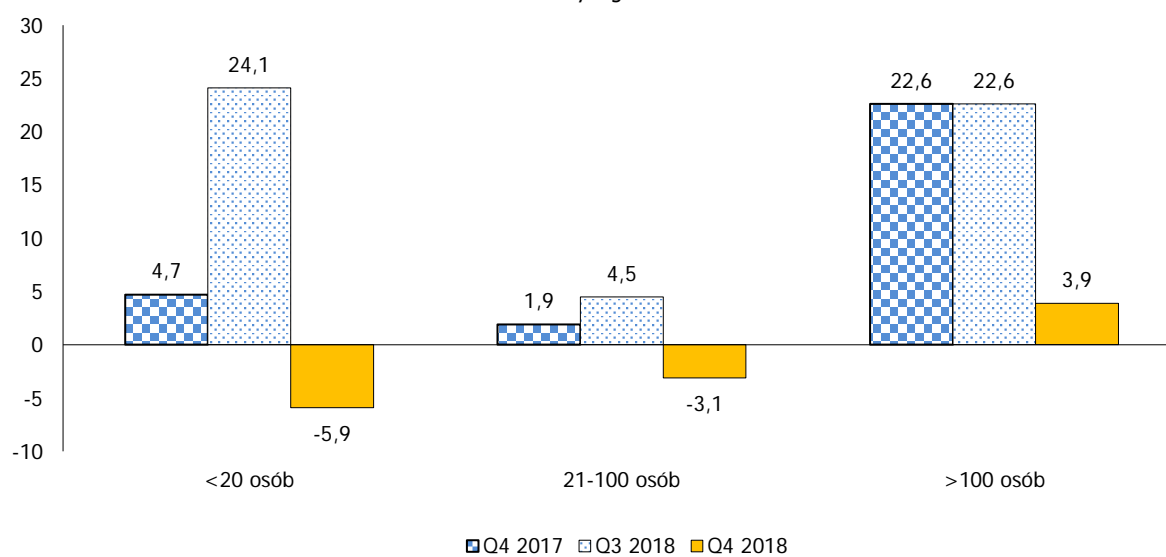
WSKAŹNIK KONIUNKTURY

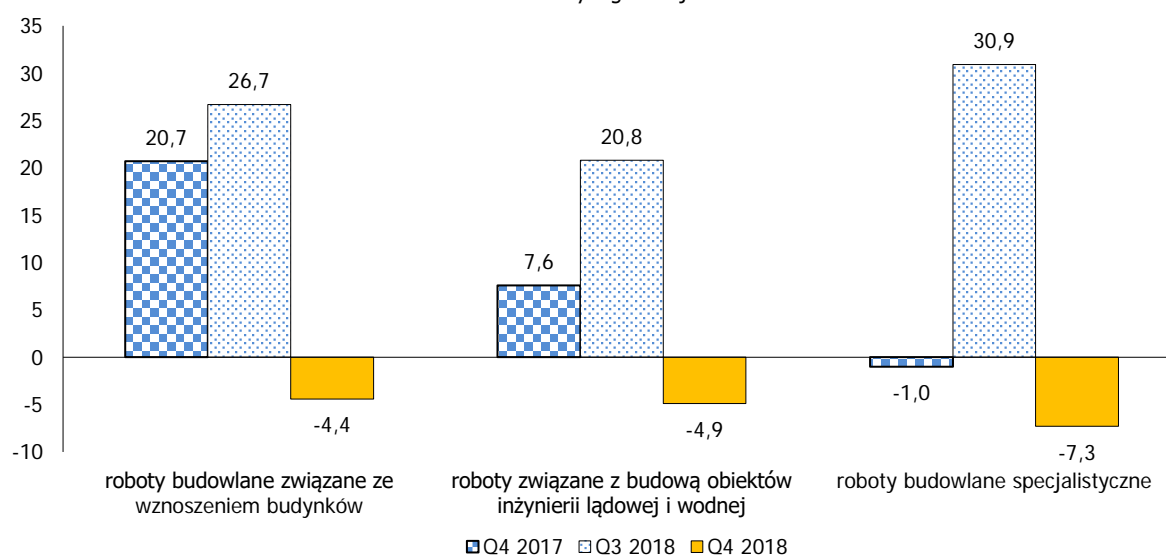
składowe salda	Q3 2017	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018
1. zamówienia ogółem – stan	31,8	28,0	-16,2	34,8	40,2	23,0
2. wielkość zatrudnienia – przewidywania	0,7	-11,1	21,8	22,3	7,7	-26,9
wskaźnik koniunktury (IRGCON): (1.+2.)/2	16,3	8,5	2,8	28,6	24,0	-2,0

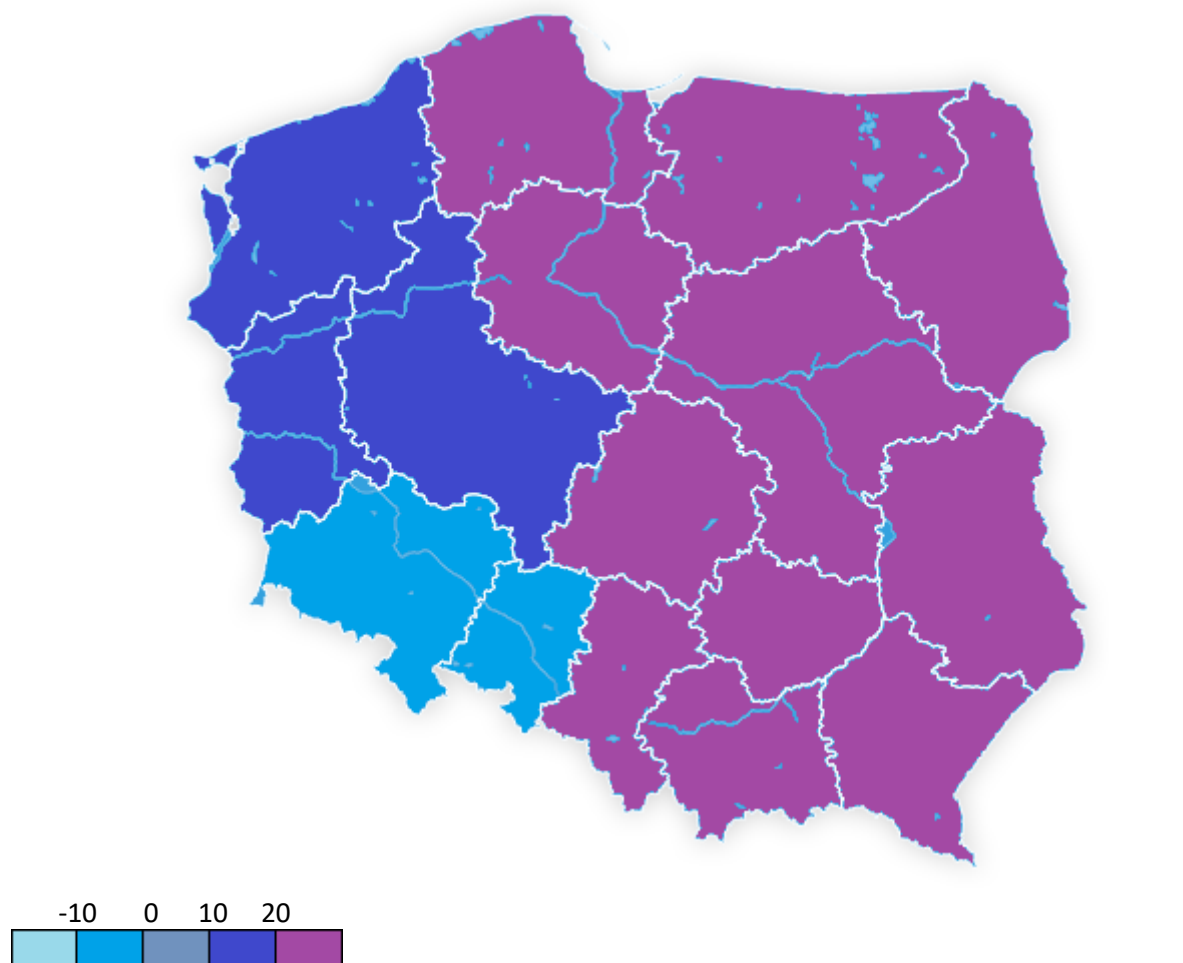
Wskaźnik koniunktury wg wielkości zatrudnienia

Wskaźnik koniunktury wg rodzajów działalności

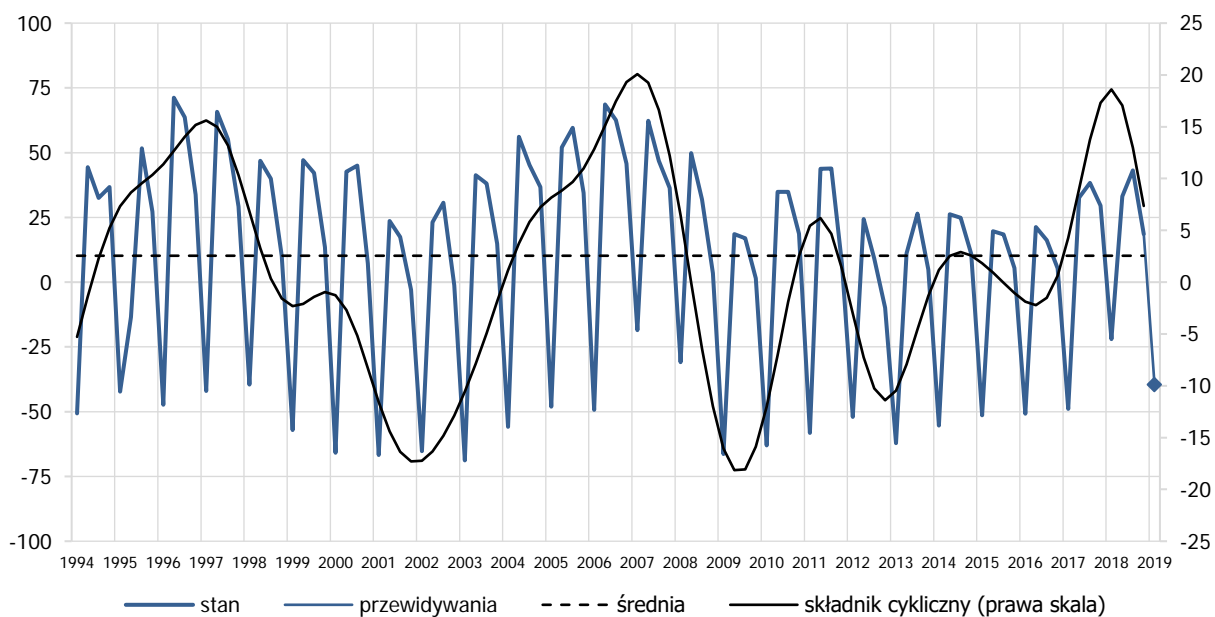

Wskaźnik koniunktury wg makroregionów

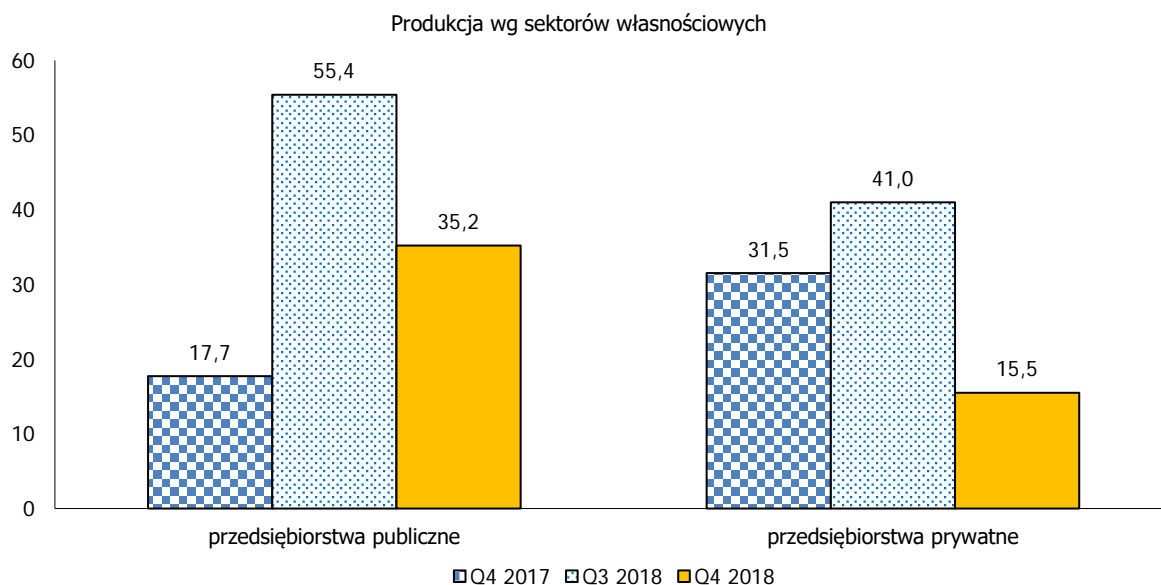

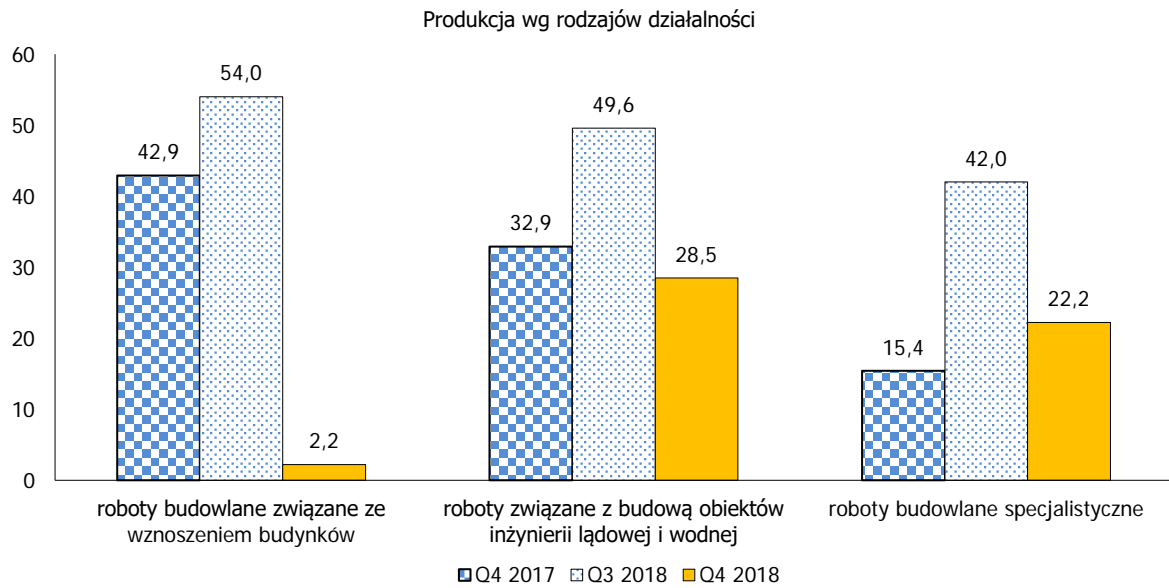
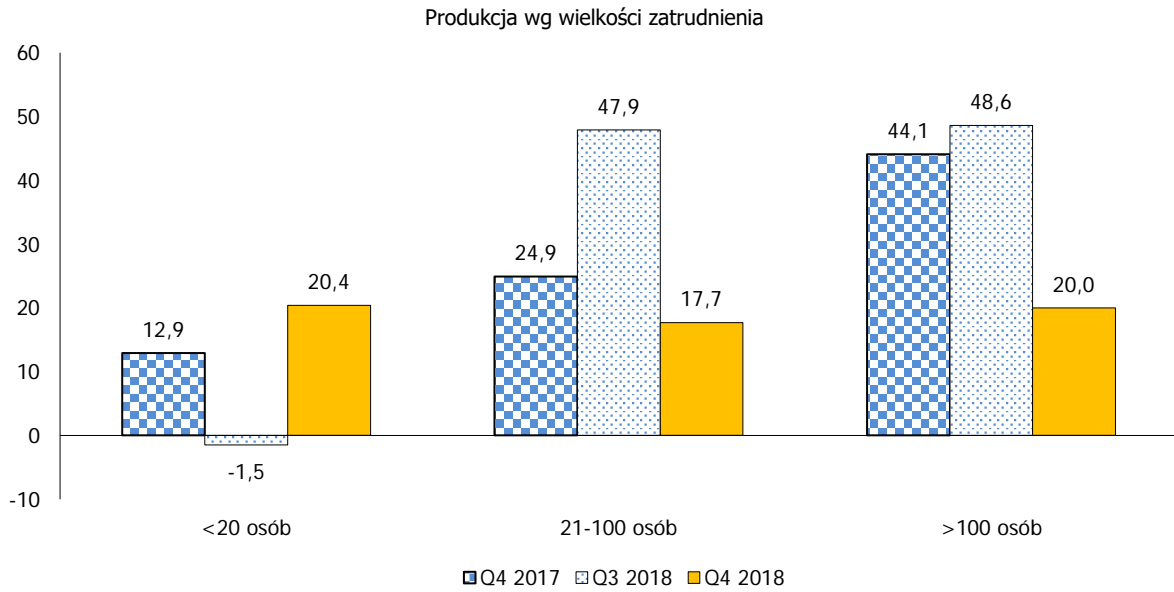
	Q4 2017	Q3 2018	Q4 2018
Południowy (województwa: małopolskie i śląskie)	20,9	23,3	6,8
Północno-zachodni (województwa: lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie)	4,4	21,5	0,7
Południowo-zachodni (województwa: dolnośląskie i opolskie)	16,2	37,3	-4,9
Północny (województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie)	17,2	27,4	7,3
Centralny (województwa: łódzkie i świętokrzyskie)	-3,1	17,9	-29,0
Wschodni (województwa: lubelskie, podkarpackie i podlaskie)	-1,7	19,9	-14,7
Województwo mazowieckie	-	24,1	0,0

PRODUKCJA

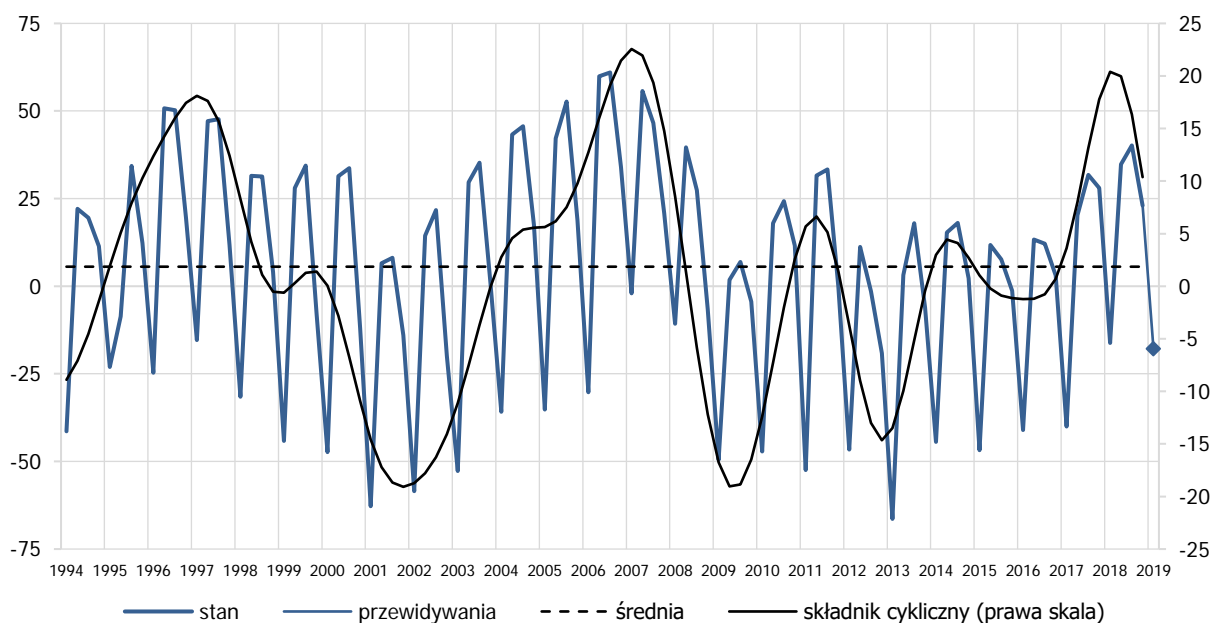

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	41,8	14,0	43,8	51,4	32,7	9,3
2. brak zmiany	46,0	50,0	45,5	40,5	53,2	41,8
3. spadek	12,3	36,0	10,7	8,2	14,1	48,9
saldo (1.-3.)	29,5	-22,0	33,1	43,2	18,6	-39,6

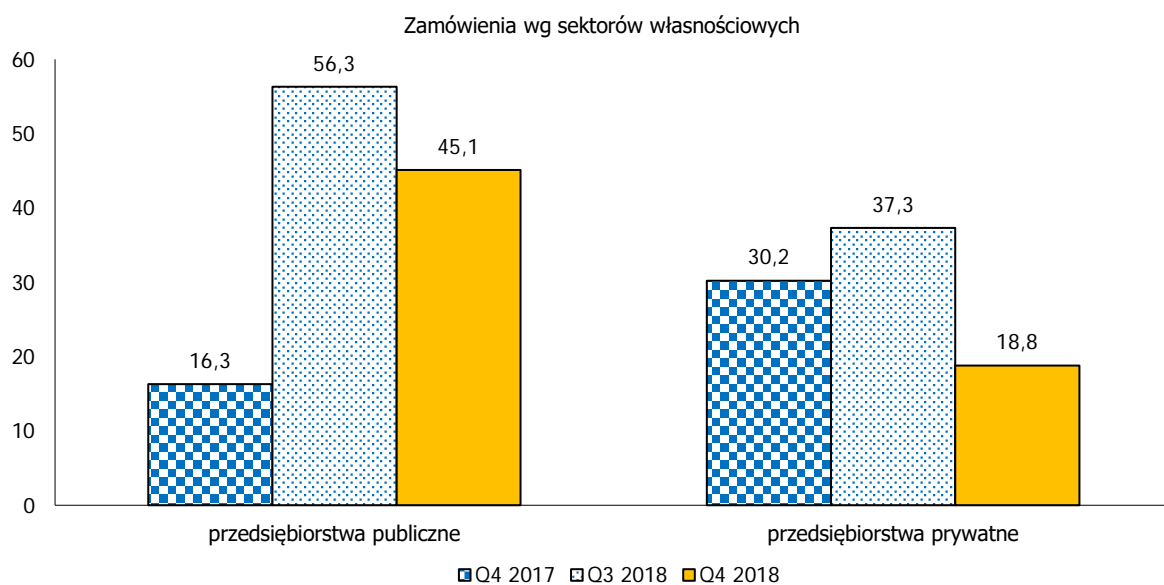

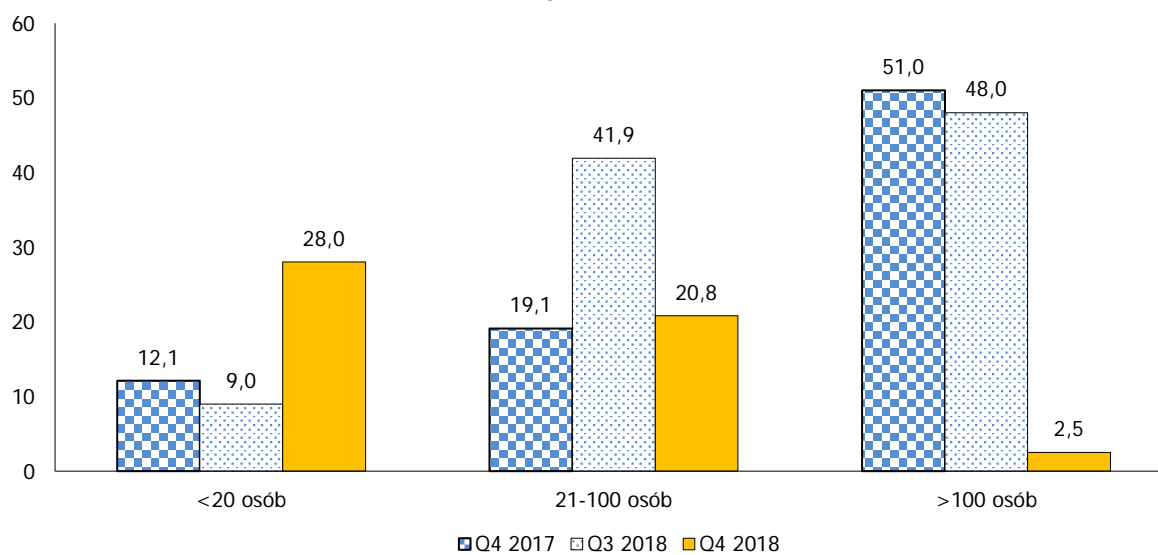
ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

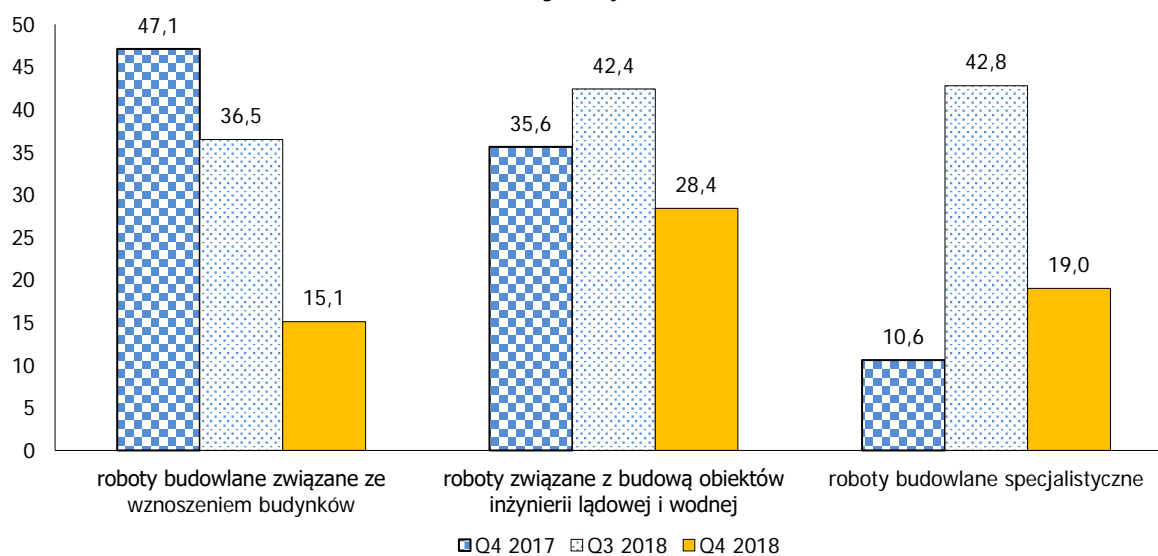
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	41,4	17,6	43,9	46,8	46,8	18,0
2. brak zmiany	45,2	48,6	47,0	46,5	46,5	46,1
3. spadek	13,4	33,8	9,1	6,6	6,6	35,9
saldo (1.-3.)	28,0	-16,2	34,8	40,2	23,0	-17,9

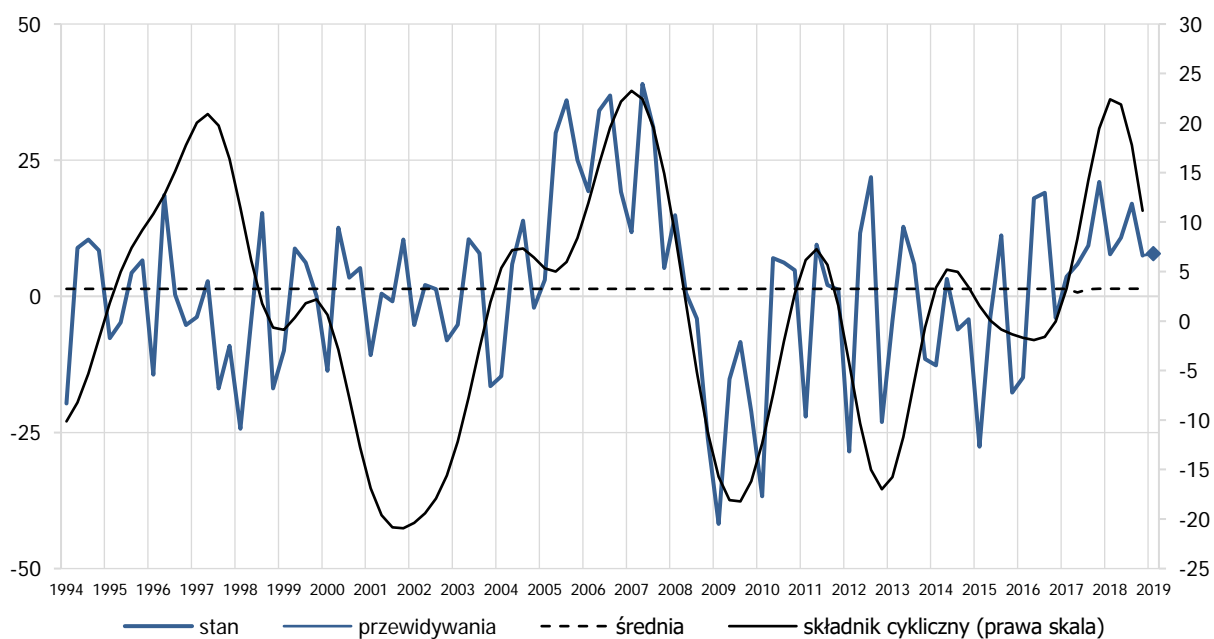
Zamówienia wg wielkości zatrudnienia

Zamówienia wg rodzajów działalności

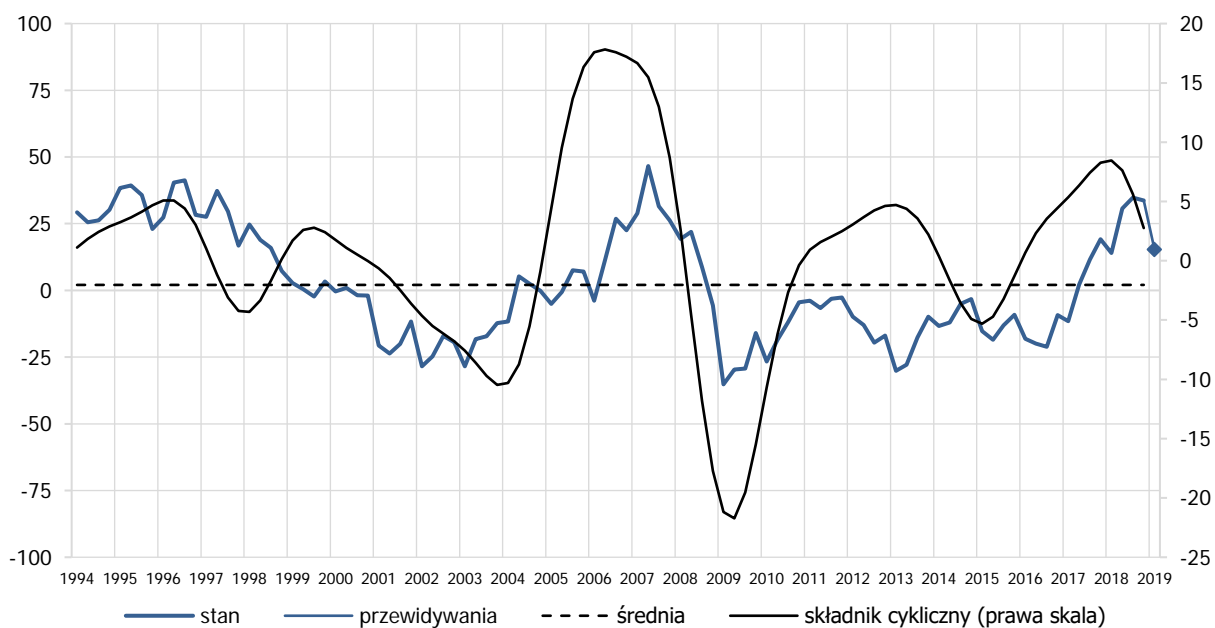

ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

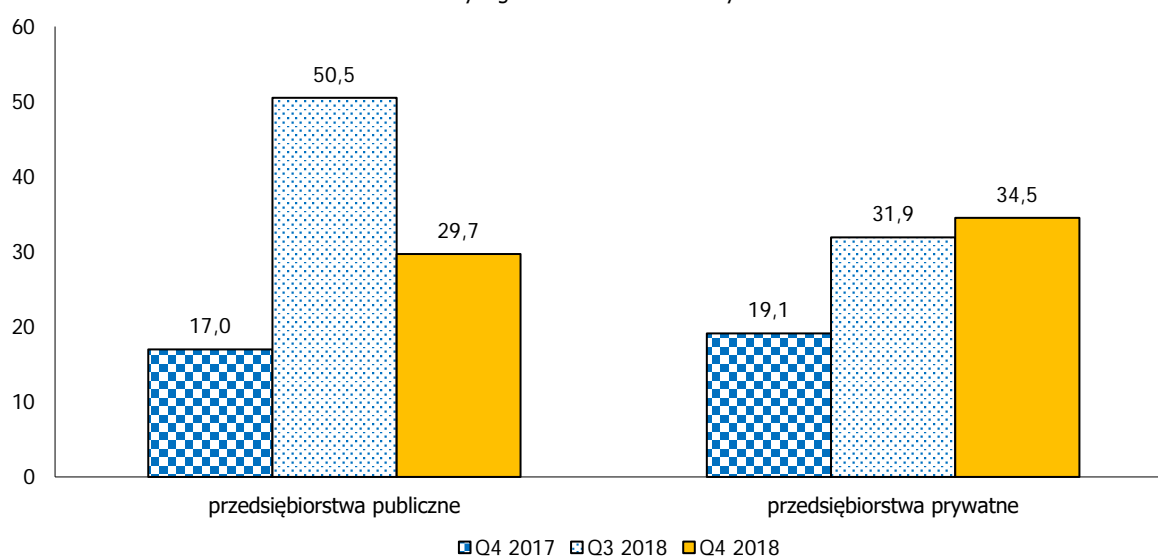
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	35,5	12,8	15,1	21,7	23,5	20,8
2. brak zmiany	50,0	82,1	80,6	73,6	60,5	66,2
3. spadek	14,5	5,1	4,3	4,7	16,0	13,0
saldo (1.-3.)	21,0	7,7	10,8	17,0	7,5	7,8

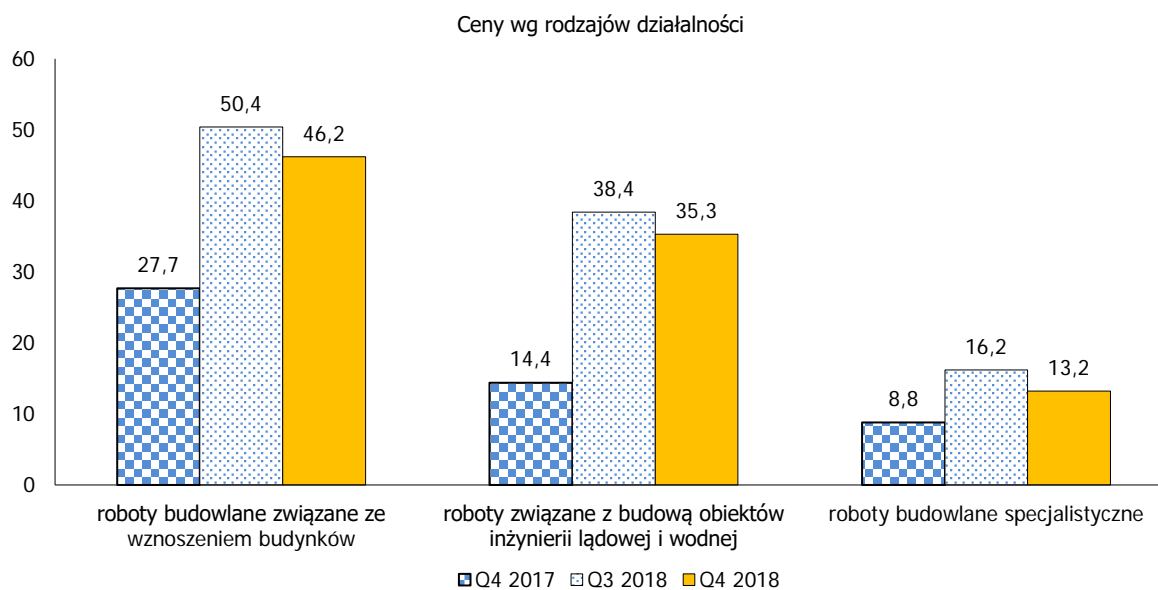
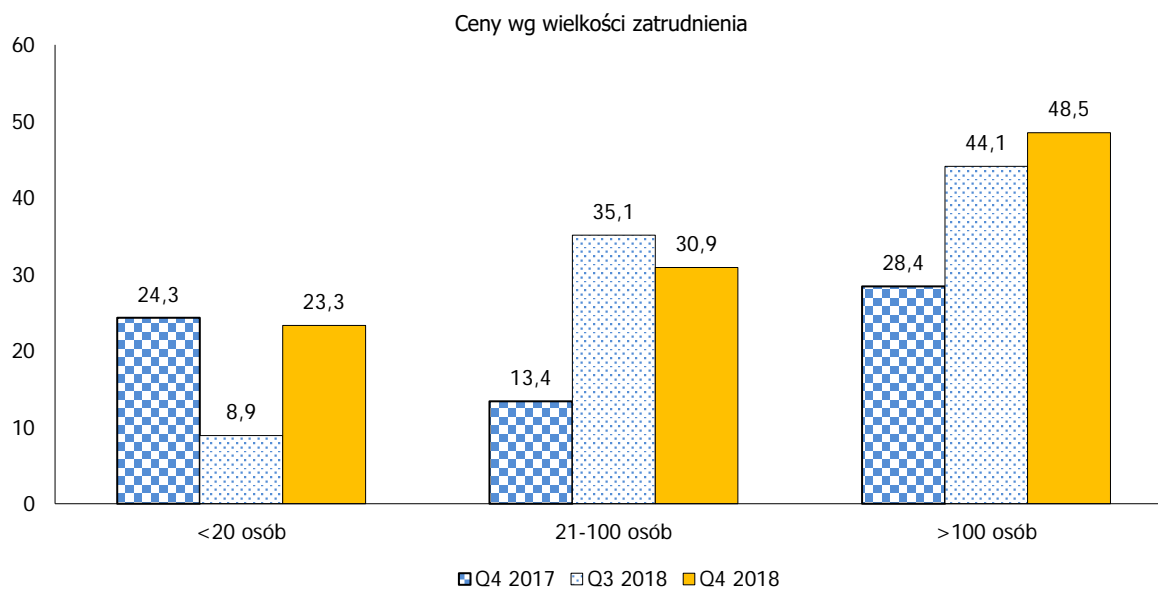
CENY USŁUG BUDOWLANYCH

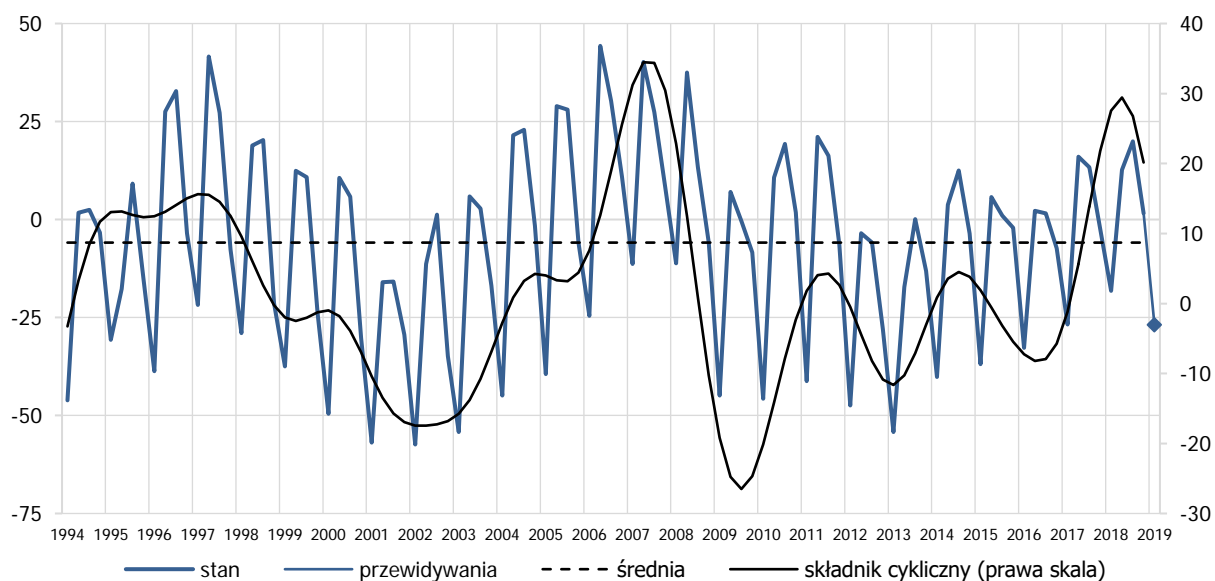
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	23,2	20,8	33,3	37,4	35,8	28,2
2. brak zmiany	72,7	72,4	64,1	60,0	62,1	58,9
3. spadek	4,0	6,8	2,6	2,6	2,1	12,9
saldo (1.-3.)	19,2	14,0	30,7	34,8	33,7	15,3

Ceny wg sektorów własnościowych

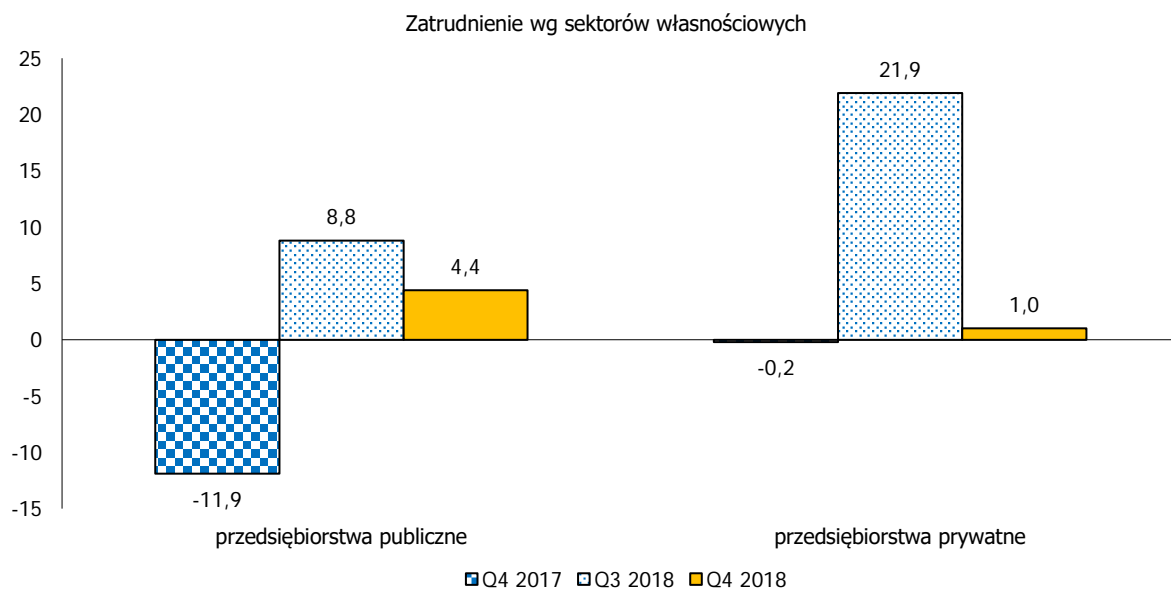

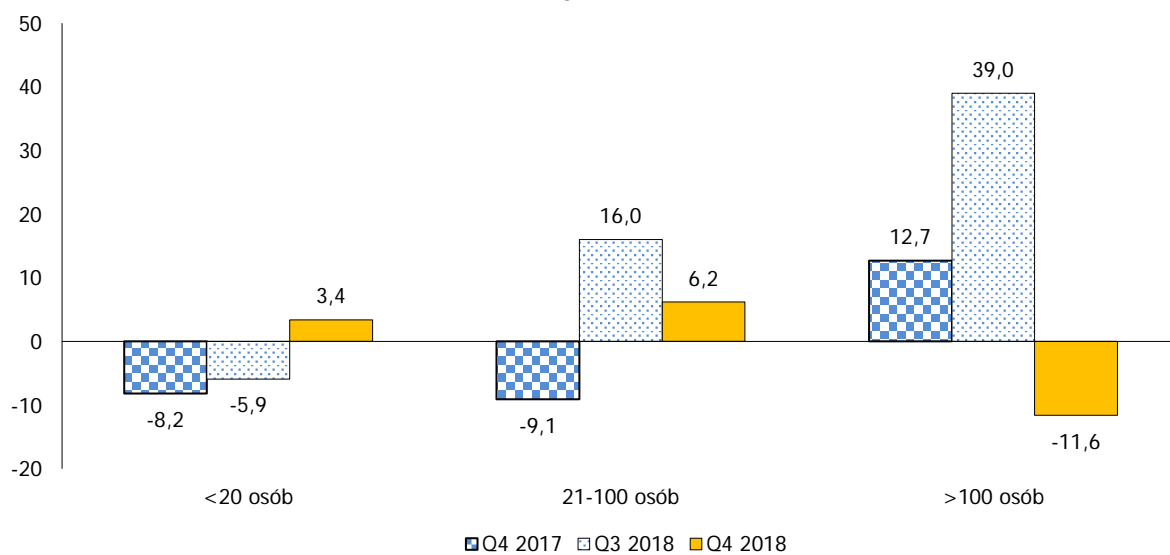
ZATRUDNIENIE

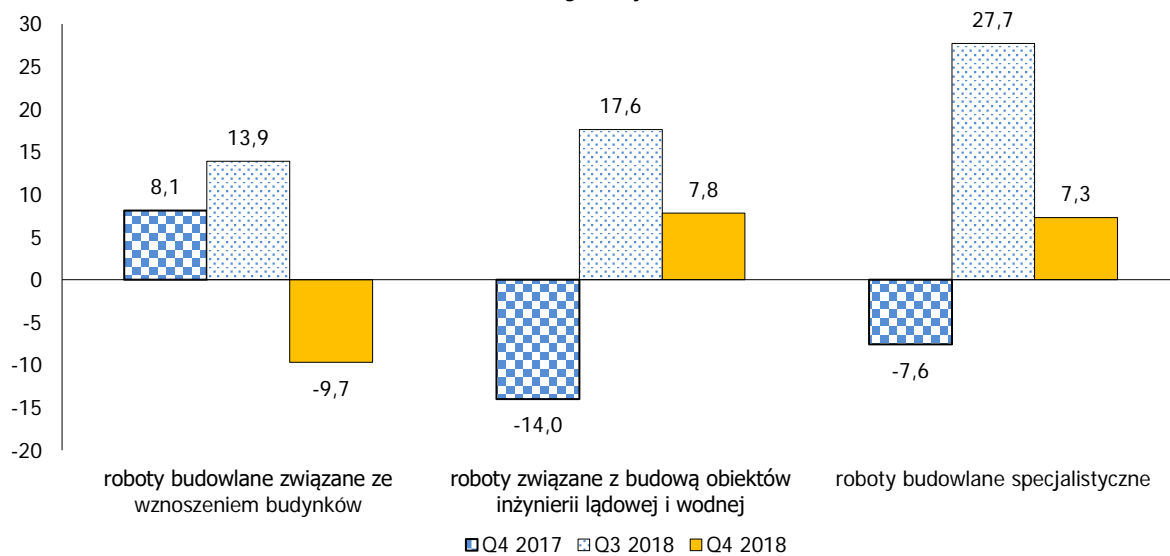
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	19,8	13,1	26,2	30,4	15,7	10,3
2. brak zmiany	58,0	55,6	60,3	59,0	70,3	52,5
3. spadek	22,2	31,3	13,5	10,5	14,1	37,2
saldo (1.-3.)	-2,4	-18,2	12,7	19,9	1,6	-26,9

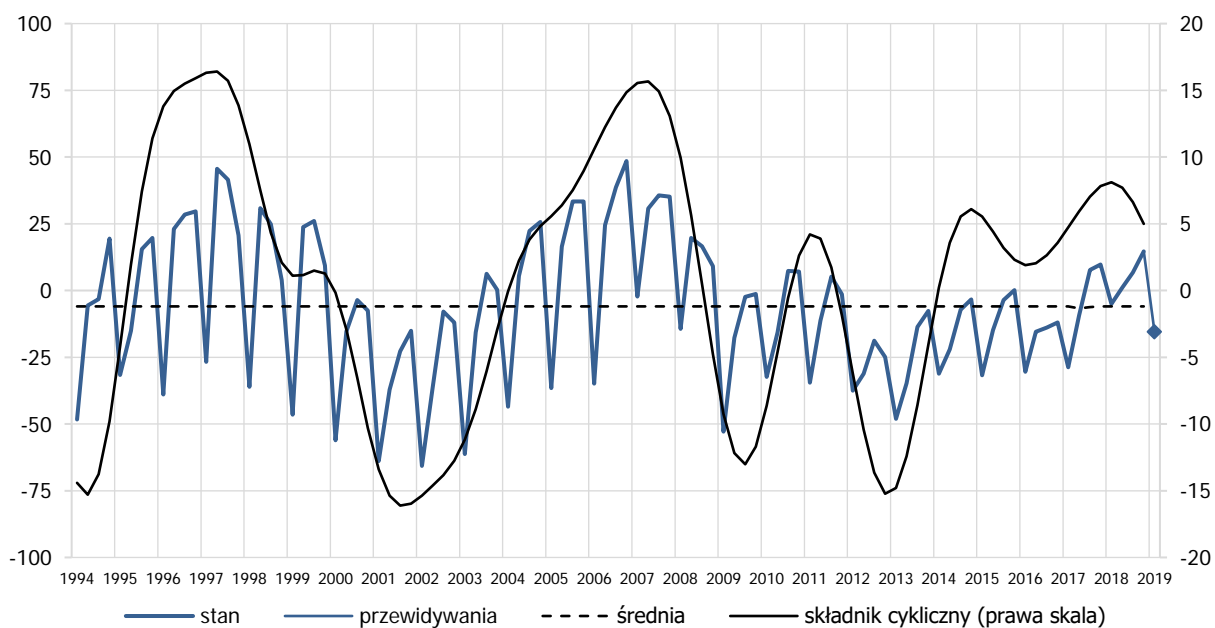
Zatrudnienie wg wielkości zatrudnienia

Zatrudnienie wg rodzajów działalności

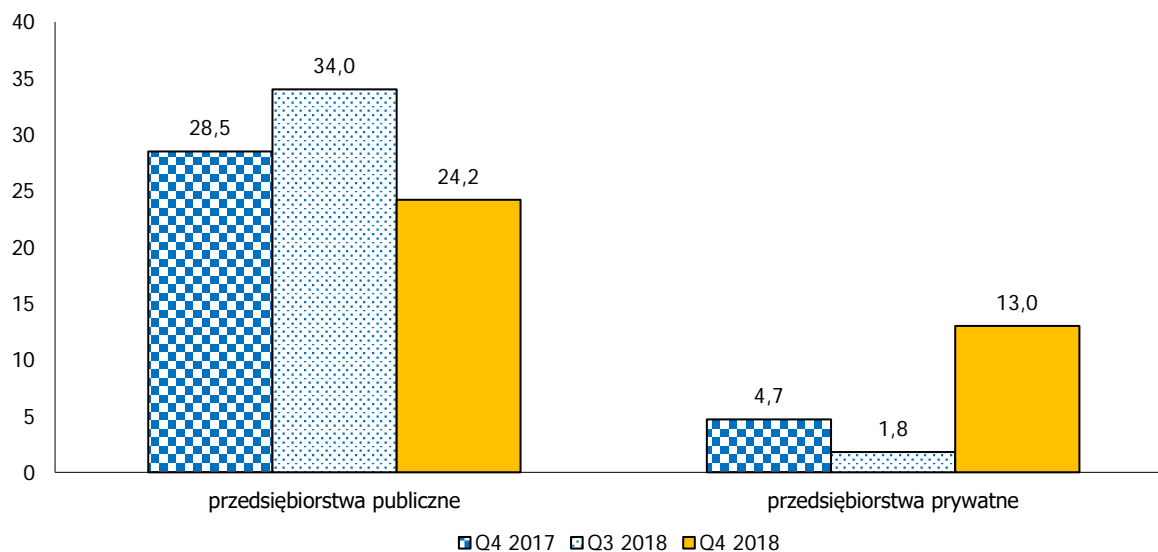

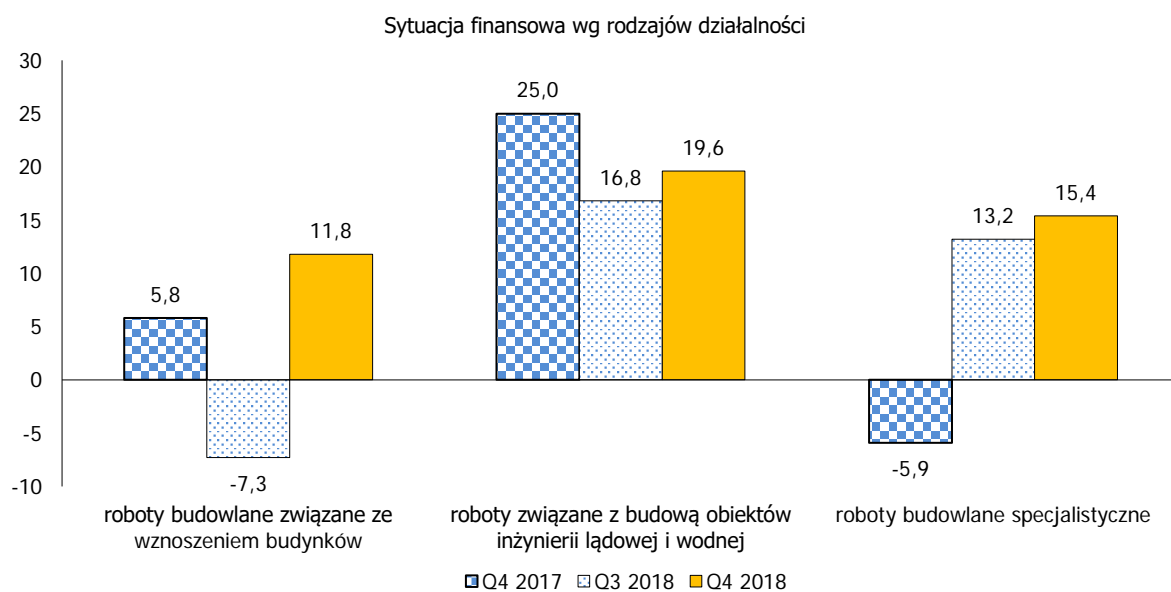
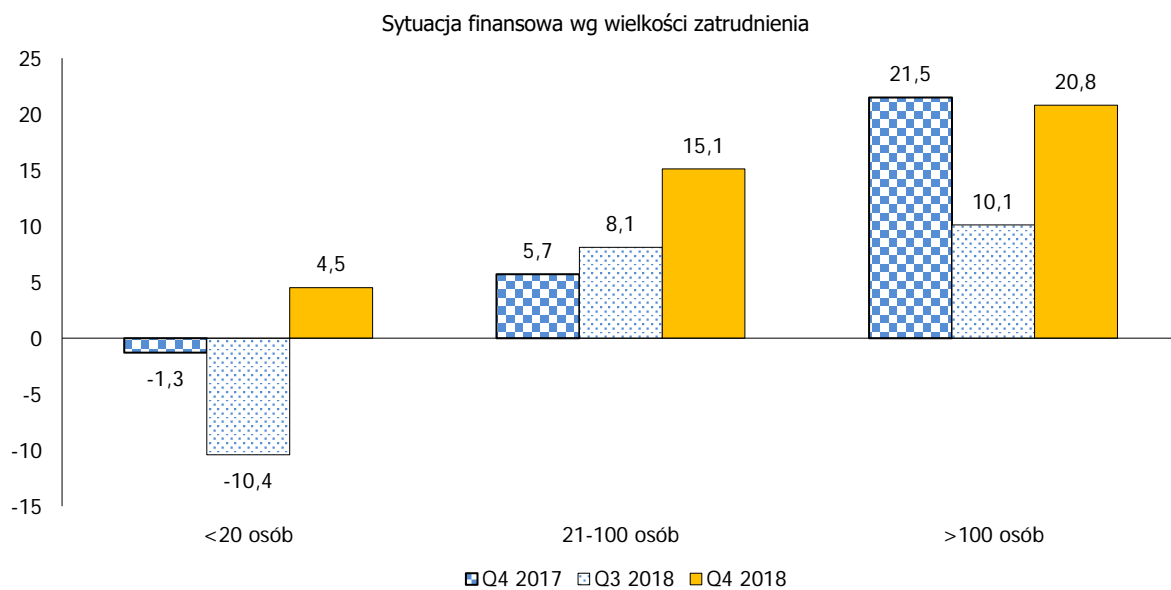
SYTUACJA FINANSOWA

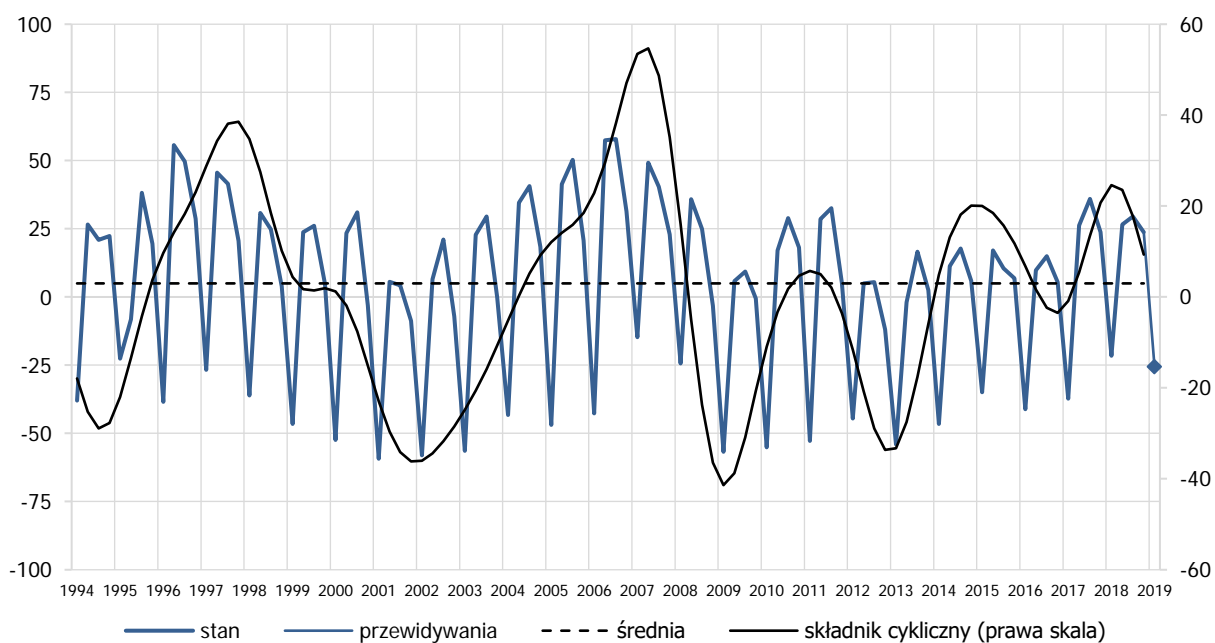
warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. poprawa	23,6	17,0	17,3	23,0	27,7	16,4
2. brak zmiany	62,6	60,9	66,5	60,7	59,3	51,7
3. pogorszenie	13,8	22,0	16,2	16,3	13,0	31,9
saldo (1.-3.)	9,8	-5,0	1,1	6,7	14,7	-15,5

Sytuacja finansowa wg sektorów własnościowych

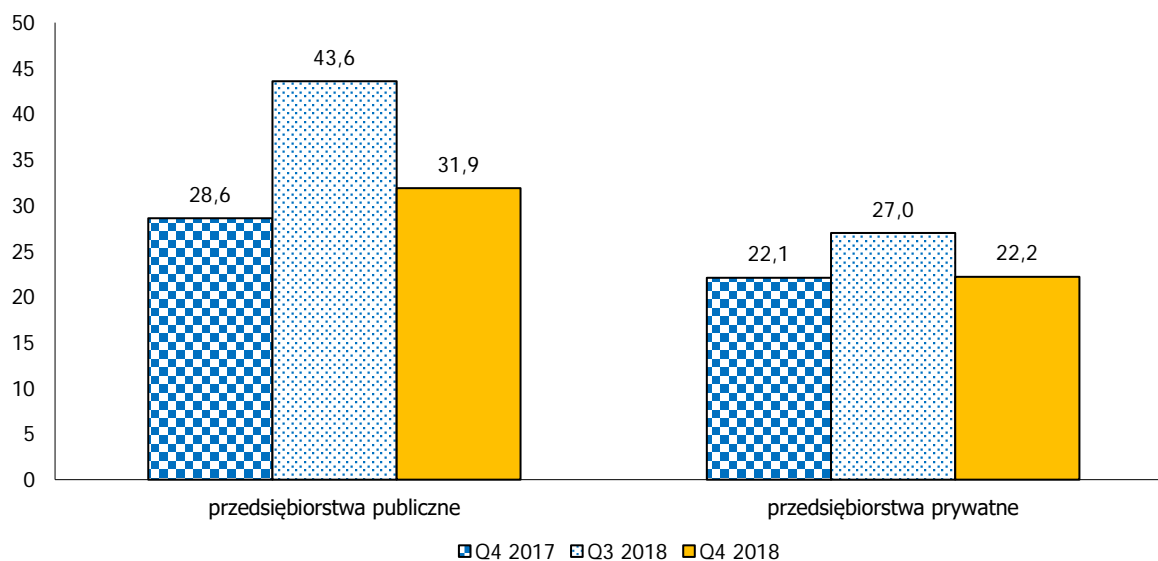

WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

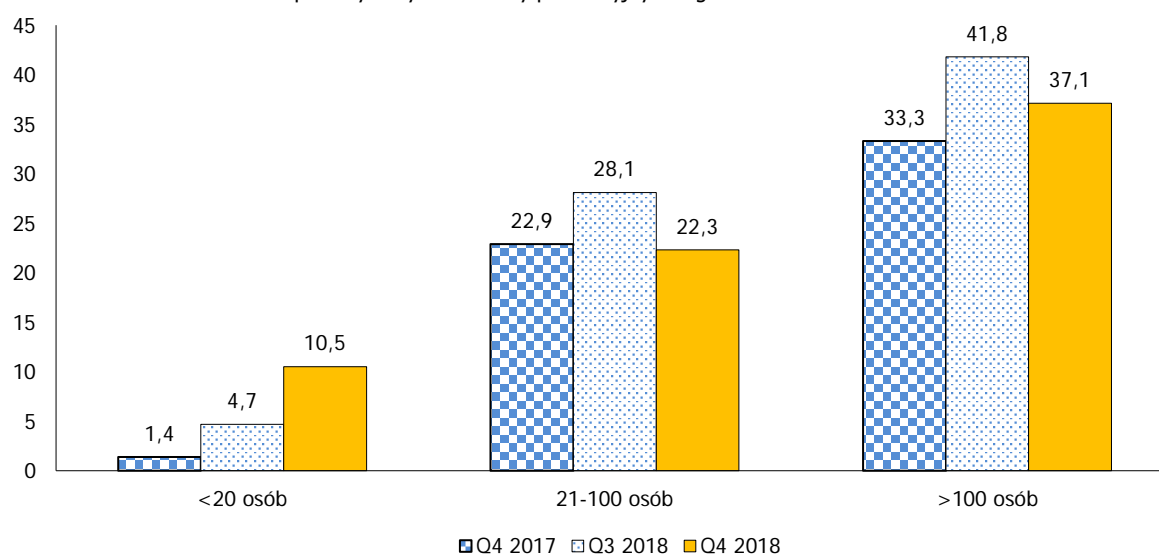

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	34,5	8,2	32,9	35,9	31,2	9,6
2. brak zmiany	54,8	62,0	60,8	57,7	61,4	55,2
3. spadek	10,7	29,8	6,3	6,4	7,4	35,2
saldo (1.-3.)	23,8	-21,6	26,6	29,5	23,8	-25,6

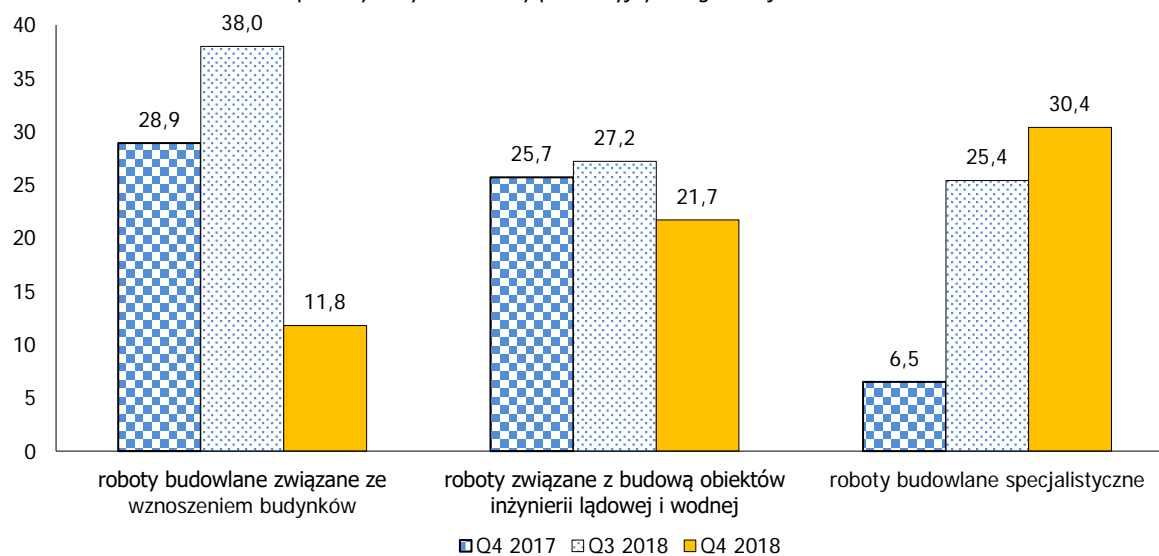
Stopień wykorzystania mocy produkcyjnych wg sektorów własnościowych

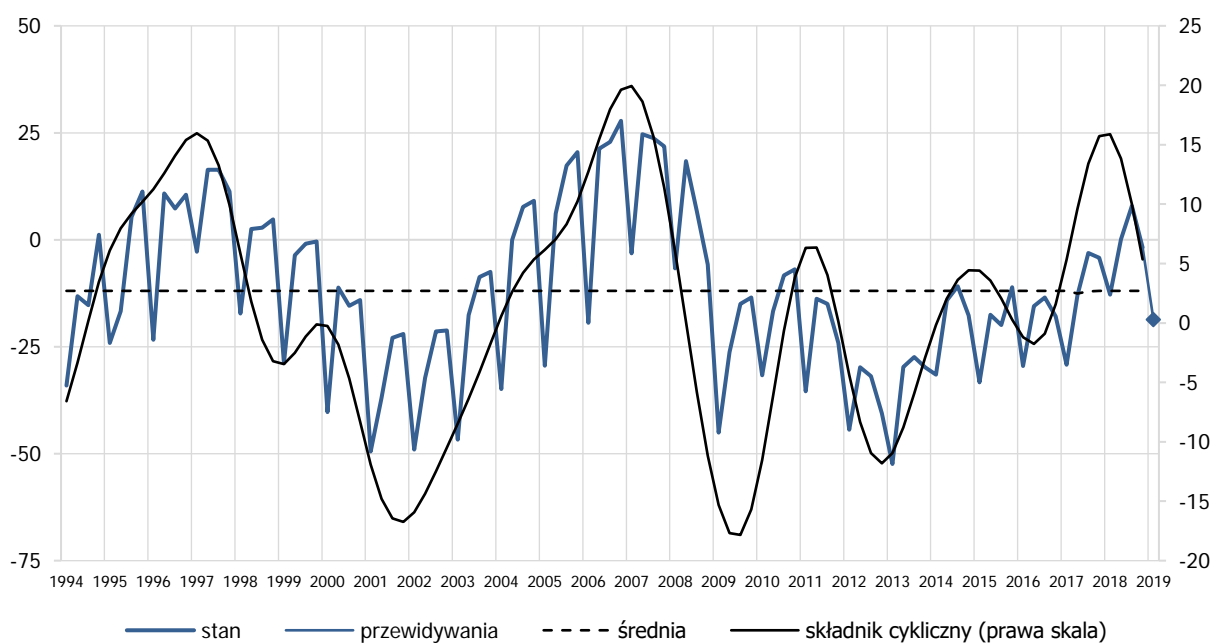
Stożenie wykorzystania mocy produkcyjnych wg wielkości zatrudnienia

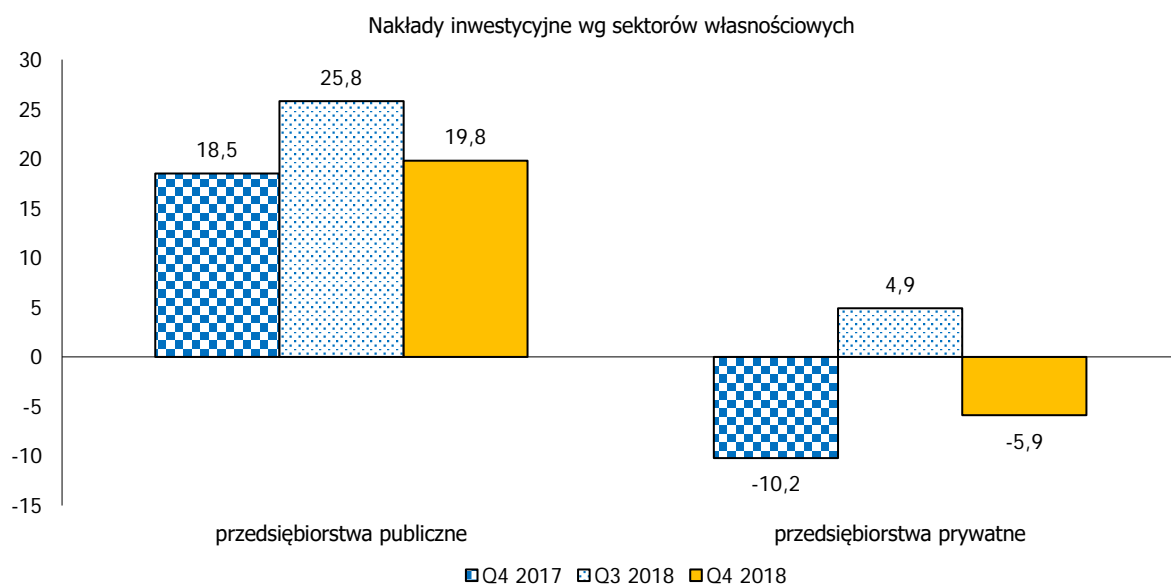
Stożenie wykorzystania mocy produkcyjnych wg rodzajów działalności

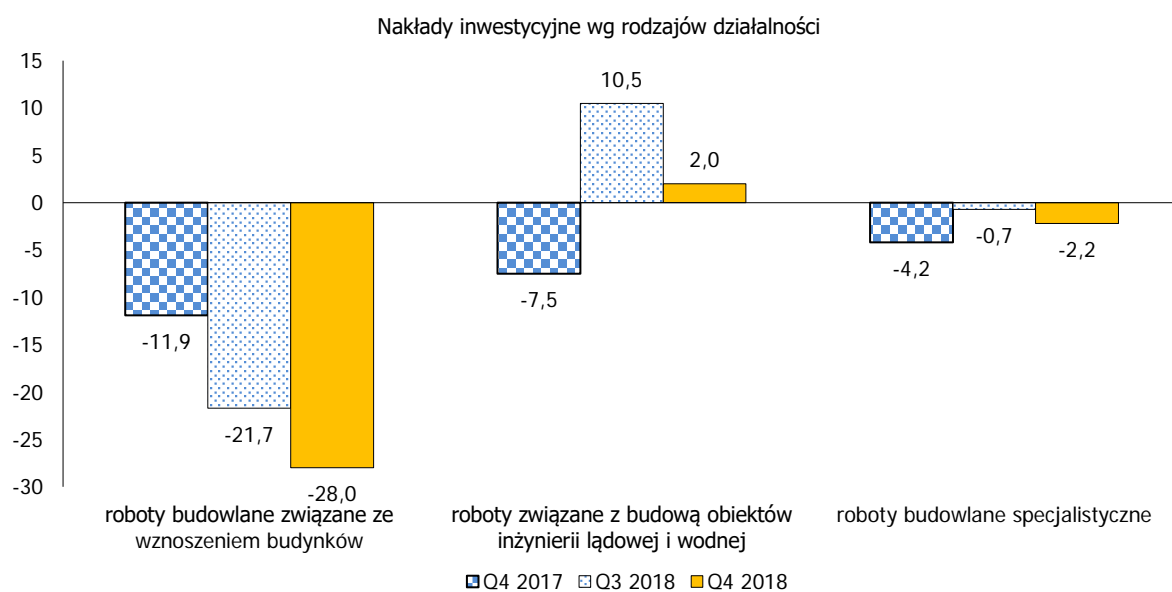
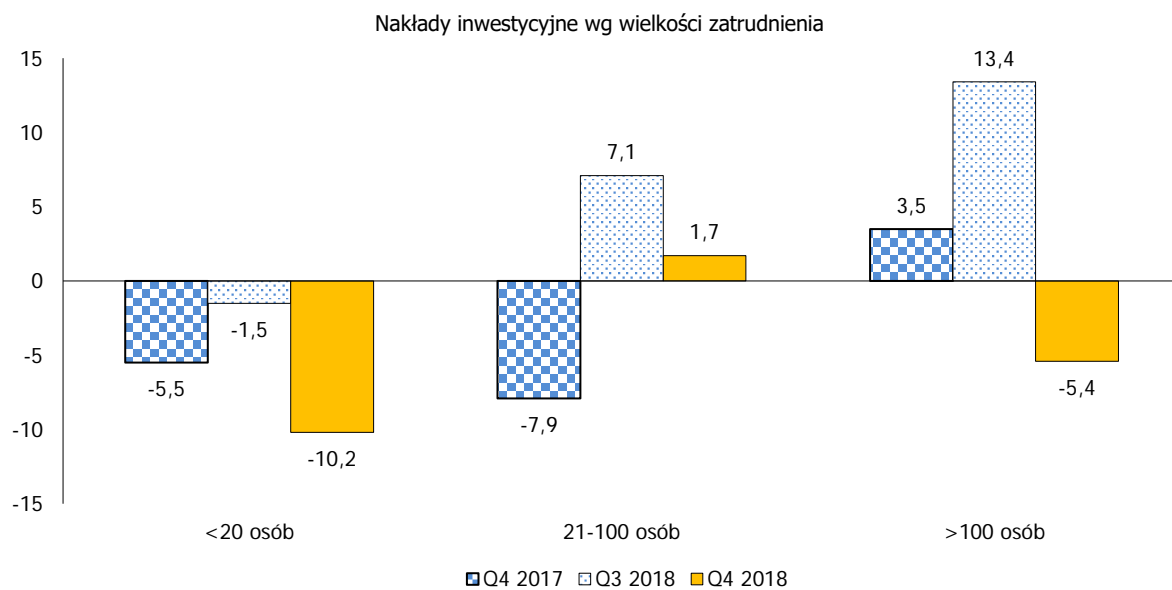

NAKŁADY INWESTYCYJNE

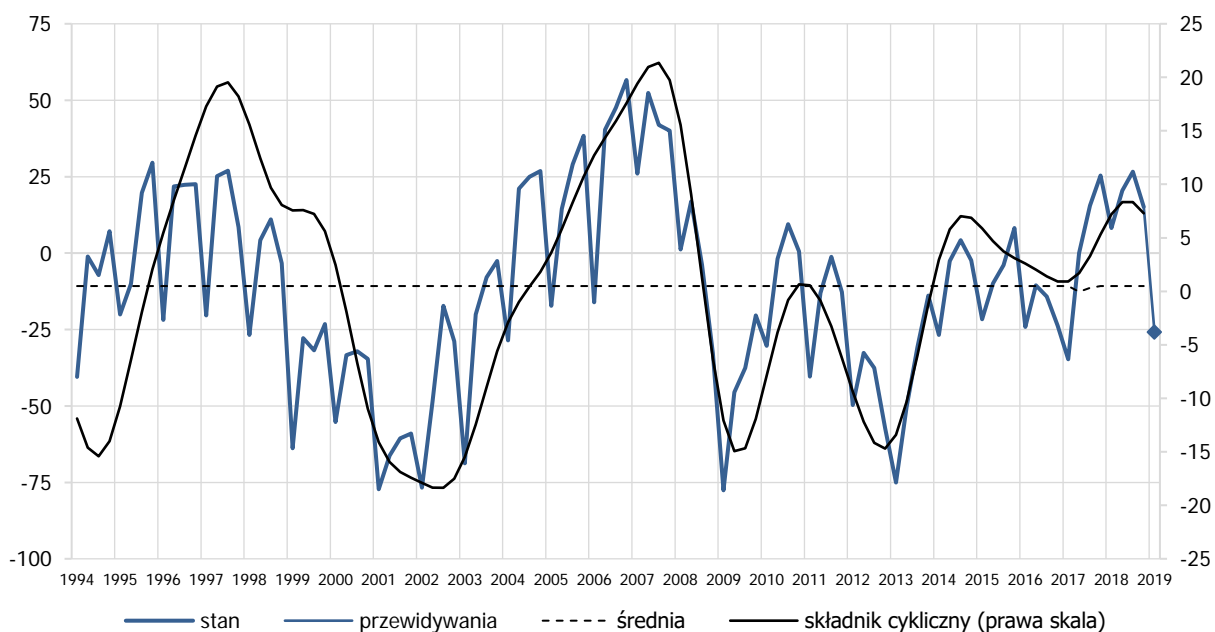

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. wzrost	16,1	13,9	18,9	24,3	18,5	10,7
2. brak zmiany	63,5	59,3	62,3	59,3	61,2	59,9
3. spadek	20,3	26,7	18,8	16,4	20,3	29,4
saldo (1.-3.)	-4,2	-12,8	0,1	7,9	-1,8	-18,7

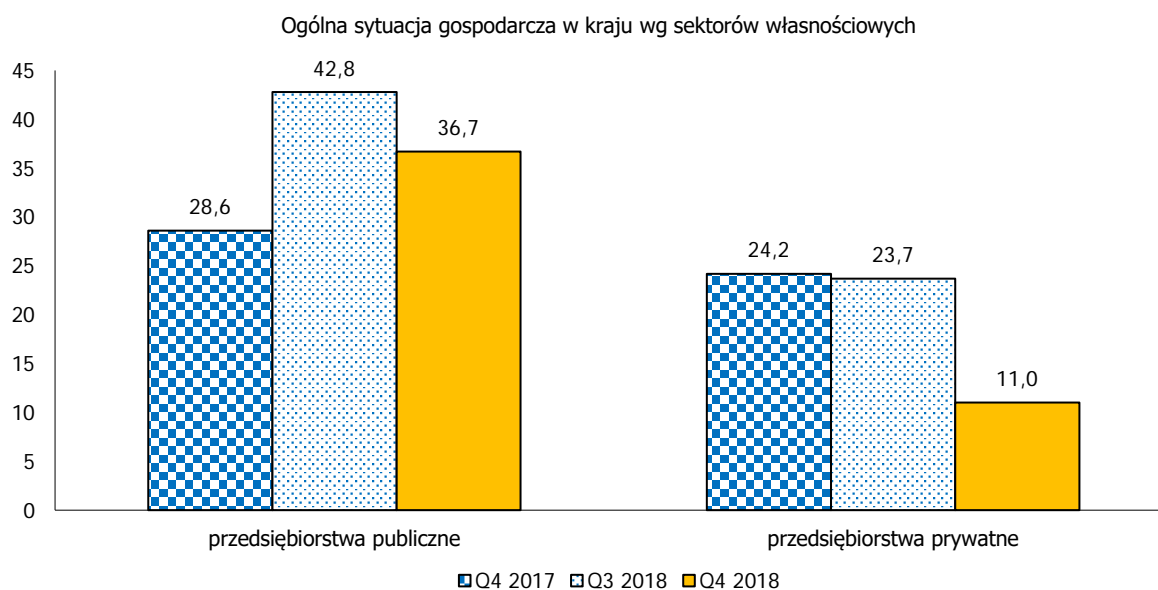

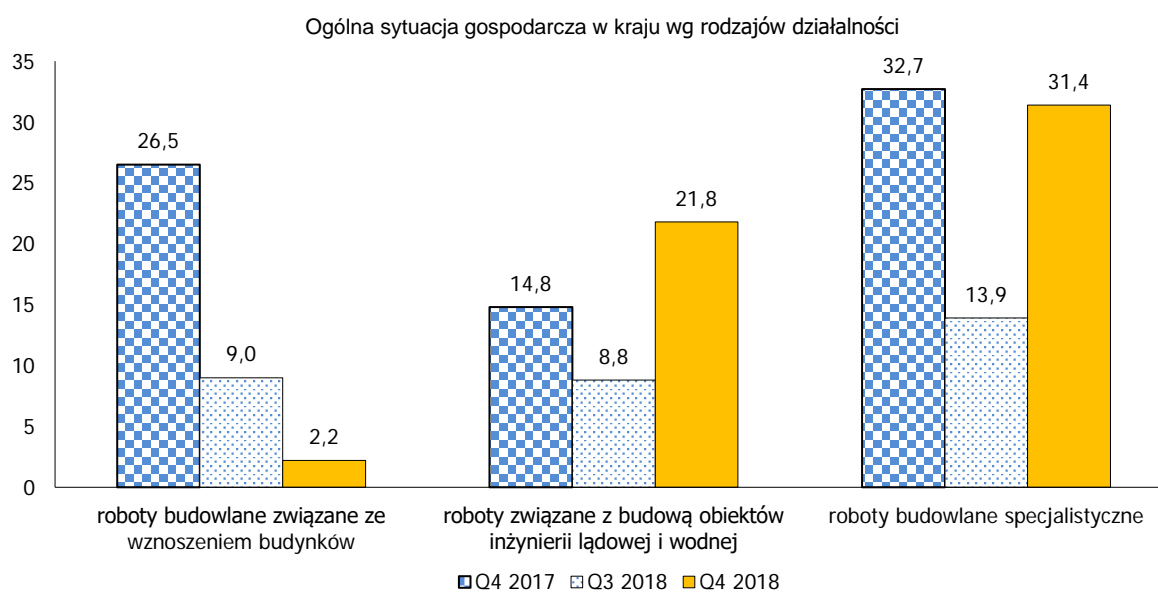
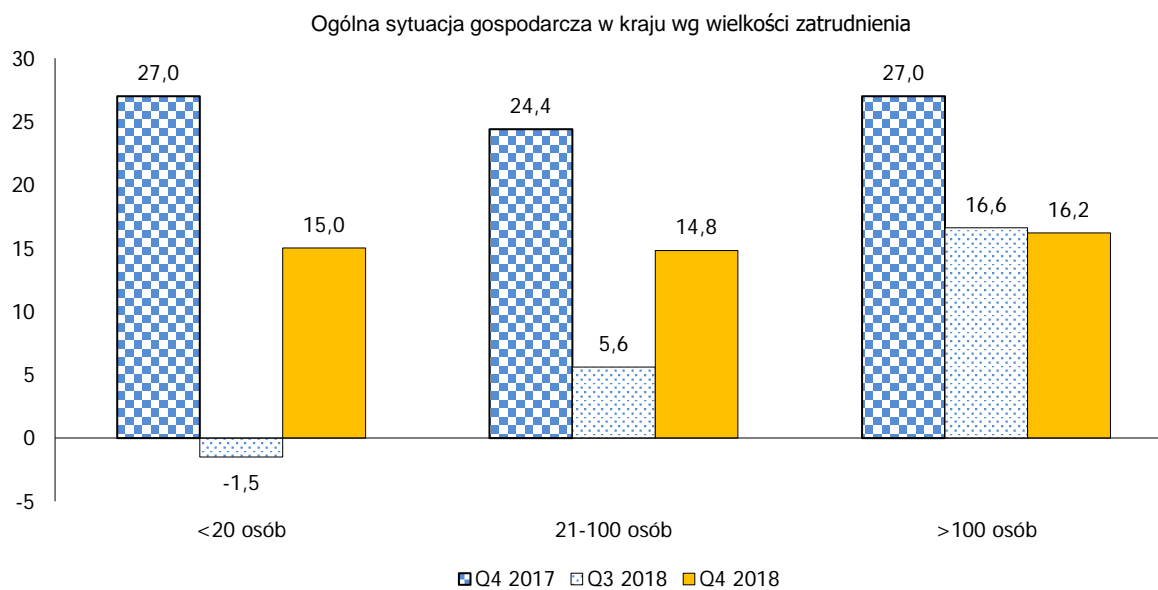

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU

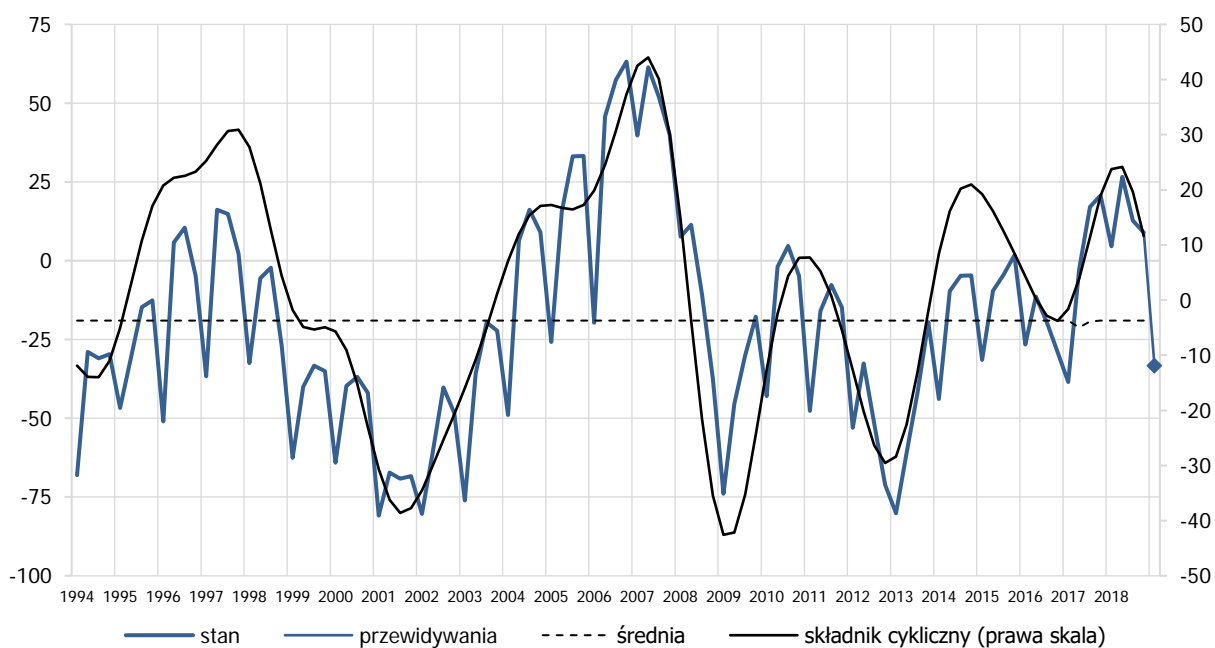

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. poprawa	31,8	22,3	25,9	35,4	25,1	7,5
2. brak zmiany	61,8	63,6	68,6	35,4	64,9	59,1
3. pogorszenie	6,4	14,1	5,5	8,8	10,0	33,4
saldo (1.-3.)	25,4	8,2	20,4	26,6	15,1	-25,9

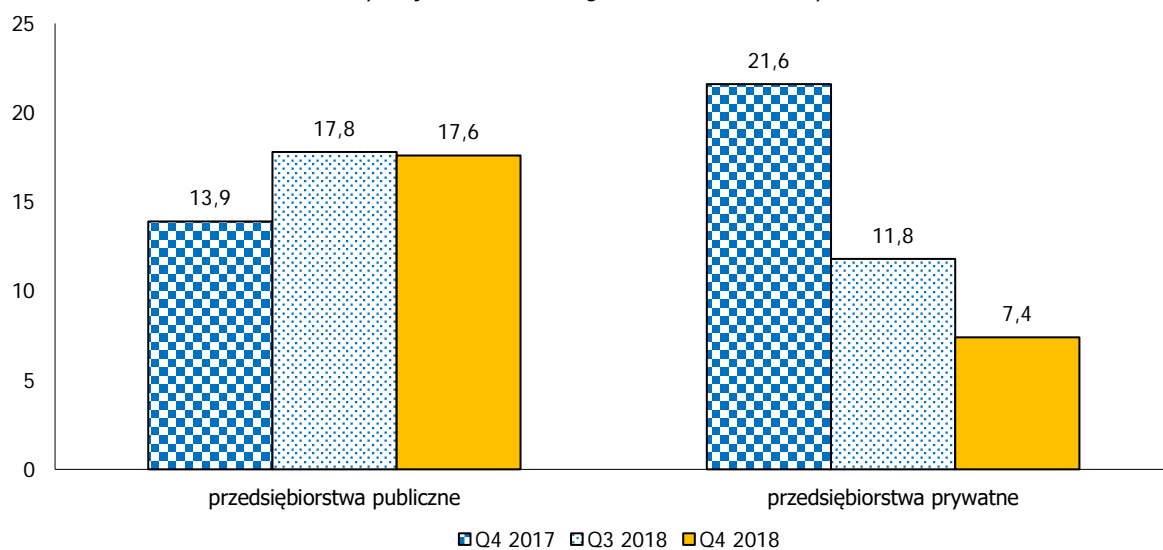

SYTUACJA BUDOWNICTWA

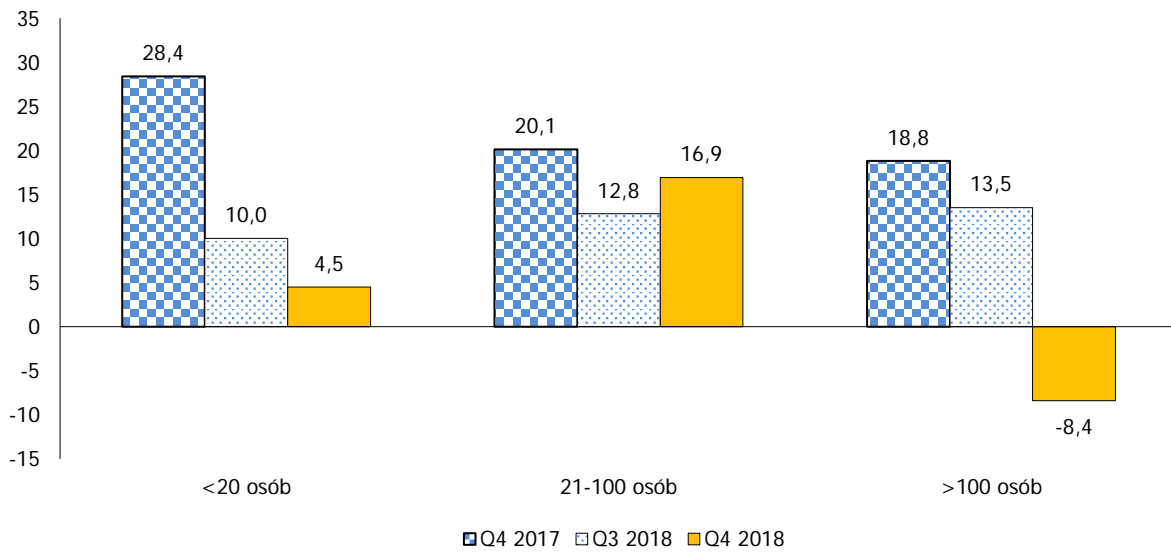

warianty odpowiedzi – odsetki	Q4 2017	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018	przewidywania
1. poprawa	31,8	20,2	32,4	31,0	26,8	6,1
2. brak zmiany	57,1	64,2	61,8	50,7	55,3	54,4
3. pogorszenie	11,1	15,6	5,8	18,3	17,8	39,5
saldo (1.-3.)	20,7	4,6	26,6	12,7	9,0	-33,4

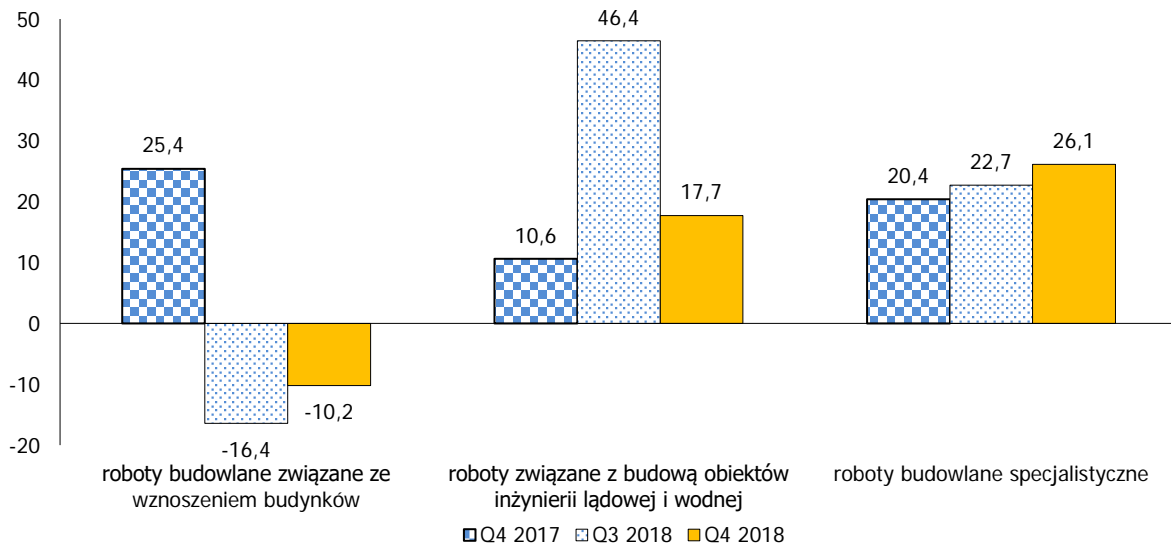
Sytuacja budownictwa wg sektorów własnościowych

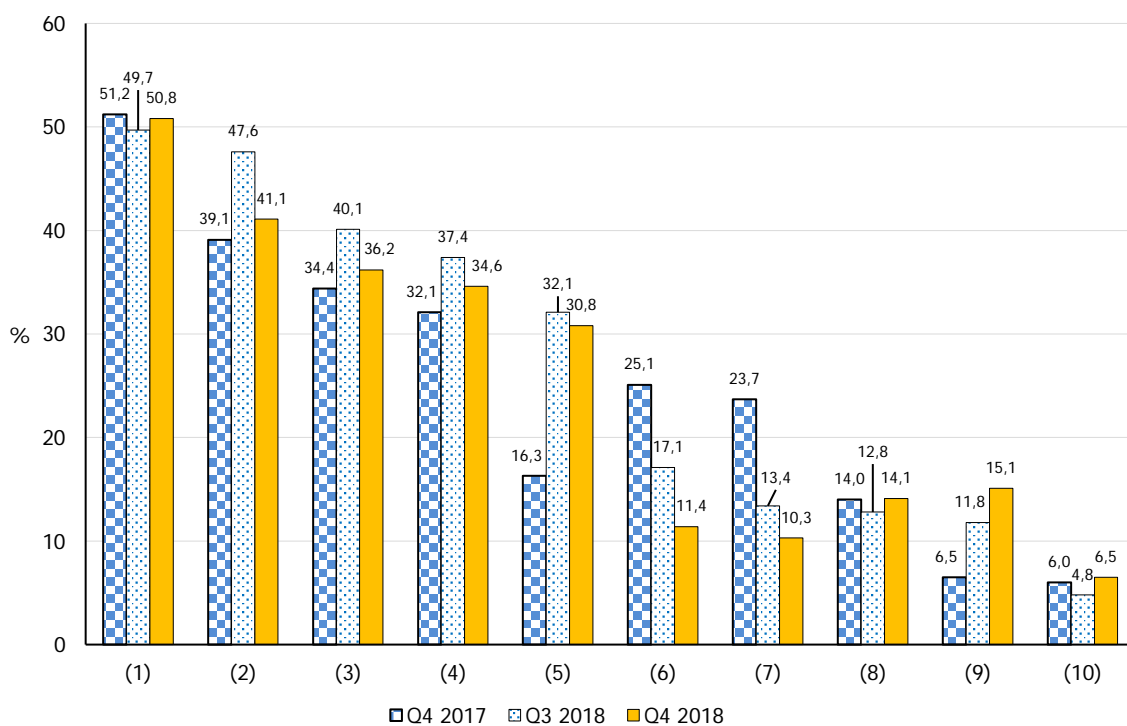
Sytuacja budownictwa wg wielkości zatrudnienia

Sytuacja budownictwa wg rodzajów działalności

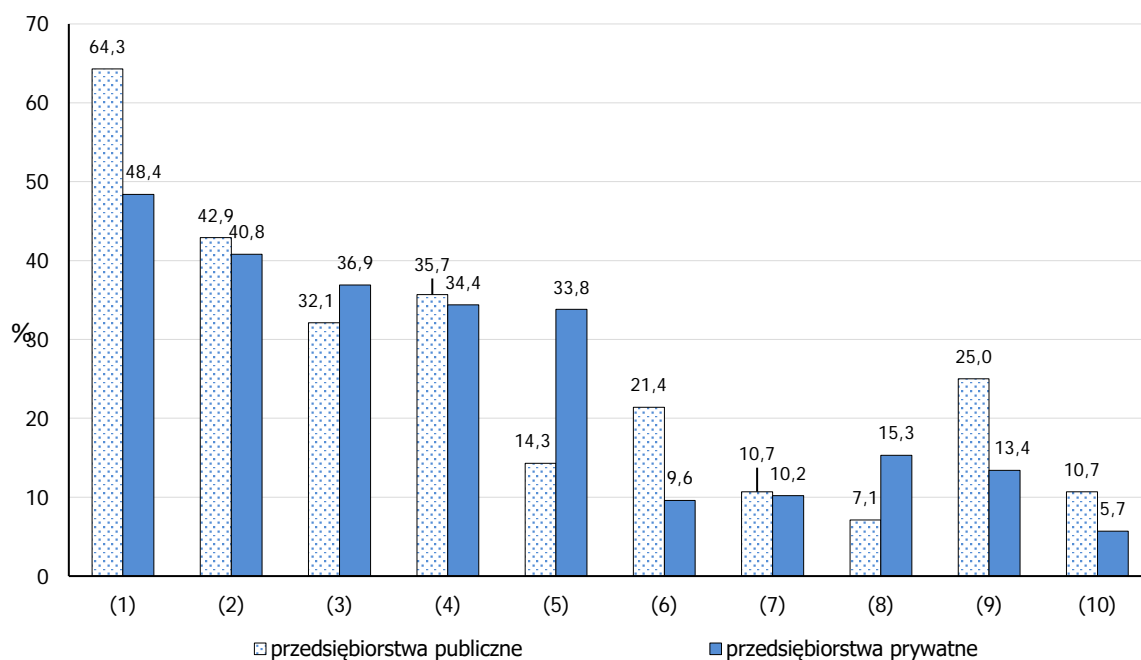

BARIERY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

- (1) ceny surowców i materiałów
- (2) obciążenia podatkowe
- (3) konkurencja wewnątrz gałęzi
- (4) niestabilność przepisów prawnych
- (5) zatory płatnicze
- (6) niekorzystne warunki pogodowe
- (7) inne
- (8) trudności w uzyskaniu kredytu
- (9) niedostateczny popyt
- (10) nie ma barier

Barierzy wg sektorów własnościowych

Częste lub bardzo częste trudności ze znalezieniem pracowników o wysokich kwalifikacjach

